

MEDICINA

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS ŽURNALAS
Nr. 2 (86) 1995

MEDICINA ALGSąjungos Žurnalas

Journal of American Lithuanian Medical Association

Nr. 2 (86) 1995

Redaktorius:

Vaclovas Šaulys MD

Redakcinė kolegija:

Kazys Ambrozaitis MD
Milda Budrys MD
Saulius Jankauskas MD
F.V. Kaunas MD
Kazimieras Rimkus MD

Korespondentai:

Dainius Degėsys DDS, Cleveland, OH
Juozas Kriaučiūnas MD, Putnam, CT
Alenas Povilanis MD, Montreal, Canada
Gailius Skrinskas MD, Toronto, Canada

Redakcinės kolegijos nariai tvarko atskirus skyrius

Korektūra — Skirmantė Miglinienė

Spaudos darbai atlikti:

M. Morkūno spaustuvėje, Čikagoje

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos siunčiamos redakcijos adresu. Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra. Žurnalas išeina du kartu per metus. Prenumerata U.S. \$10.00 metams. Atsiskaitoma per draugijas, arba tiesiog MEDICINOS adresu. Adresų pakeitimus prašome iš anksto pranešti administracijai.

MEDICINA

Redakcija:
c/o V. Šaulys
2639 W. 86th St.
Chicago, IL 60652
312/776-7337

Administracija:

Irena Makšutis
6849 Highland
Palos Heights, IL 60463
708/448-8374

TURINYS

Rentgenologijai 100 metų Kazys Ambrozaitis, MD.....	2
Tuberkuliozė — pasaulinė problema	4
Fizioterapija ir rehabilitacija	5
Moksliniai darbai	6
Studijų laikų prisiminimai Nicholas I. Gemell, MD ...	9
Pažanga širdies chirurgijoje	10
Mažiau specialistų?	11
Medicina Lietuvoje	12
VDU medicinos fakulteto XXI laidos sukaktis	
R. Sidrys, MD	16
Dr Juliaus Kaupo 75 gimimo metinių minėjimas	
V. Majauskas, MD	18
Sūnaus laiškas apie tėvą mirusio prieš 25 metus	
A. Kaupas	20
Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga ir Draugijos	22
Gaja A. Razma, MD	25
Jaunų medikų idealizmas gyvas Lietuvoje	
A. Kazlauskaitė	27
Medicina filosofo akimis A. Maceina	29
Lietuvių Medicinos Muziejus	30
Mokslo pakopomis	31
Lietuvos oftalmologai Kalifornijoje	32
Mūsų Mirusieji	34
Kronika	37

Viršelyje: Vilhelmas Konradas Roentgen (1845 - 1923)

Apsimokėję už "Medicinos" 1995 m. prenumeratą:

Rugpj. mėn. po 10 dol.: Ar. Vaitiekaitis, (P. Murinas), V. Urba, E. Čizinauskas, A. Zotovas, Pr. Nevarauskas, J. Plikaitis, Ar. Gasparaitis, N. Gemell, J. Prunskis, J. Petrikas, V. Sky, A. Belickas, A. Masiulionis, O. Baliūnas, J. Stankaitis, S. Didžiulis, R. Povilaitis, R. Vaitiekaitis, Fr. Mažeika, D. Giedrimienė, A. Laucis, L. Sadauskas, Y. Ruokis, A. Tauras, O. Mironaitė, B. Apshaga, J. Jakševičienė, B. Burgess; *po 20 dol.:* J. Vaičaitis, V. Valadka, (L. A. Griniūtė). A. Brazys, K. A. Jucas, J. Dėdinas, E. Cirvydaitė-Kvedarienė.

Rugsėjo mėn. po 10 dol.: R. J. Maciūnas, P. V. Kisielius, B. Kasakaitis, P. Gaižutis, N. Bielinis, V. Rėklys, V. Alekna, L. Butikas, P. Razutis, L. Ignatonis, A. Baltch, A.J. Kudirka, A. Marčiukaitis, J. Volodka ir M. Griauzdė; K. Narščius — 20 dol. ir J. ir G. Gudauskai — 25 dol.

Spalio ir lapkr. mėn. po 10 dol.: Erika Kriaučiūnas, S. Giedrikis ir D. Valaitis.

Mieli kolegos ir kolegės,

ALGS valdyba sveikina Jus visus kolegas ir koleges švenčių proga ir linki sveikų prasmingų Naujų 1996 metų!

Dabartinė politinė ir ekonominė aplinka yra ypatingai sunki praktikuojantiems gydytojams ir kitiems sveikatos apsaugos profesionalams. Gydytojai spaudžiami iš visų pusių. Gydytojo nepriklausomybė vis labiau yra suvaržoma. Sveikatos draudimo bendrovės apriboja ligoniams galimybę savanoriškai pasirinkti gydytoją. Gydytojas vis daugiau apkraunamas varginamais, nekompensuotais "popierizmo" darbais.

Nors darbo sunkumai ir įvairios kliūtys kas dien auga, kompensacija mažėja. Medicinos studentams vis daugiau ir daugiau apsunkinamas ir apribojamas specialybių pasirinkimas. Praktikuojantys specialistai mato kasdien mažėjantį konsultacijų skaičių. Nors šis įtampos laikotarpis paliečia mus visus asmeniškai, reikia prisiminti, kad mes gydytojai ir kiti sveikatos profesionalai atliekame naudingą darbą ir esame pašaukti garbingon medikų profesijon. Mus jungia ne uždardis bet mūsų pasiaukojimas visuomenės gerovei. Mus riša ne draudimų bendrovių sutartys, bet mokslinių medicinos žinių troškimas. Mus motyvuoja ne kas dieną augantys pacientų skaičiai, bet visuomenės sveikata ir ligonio asmeninio gyvenimo aukštos kokybės išlaikymas.

Jei laukysimės tų svarbių principų, pranyks nepasitenkinimas darbu ir susilauksime visuomenės pagarbos.

Arvydas Vanagūnas, MD
ALGS pirmininkas

Redakcijos pastabos

"Medicinos" administracija dėkoja atsilyginusiems už 1995 metų prenumeratą ir aukas. Ne vėlu tai padaryti dabar pamiršusiems.

ALGS valdyba dėkinga už sumokėtą nario mokesčių 1995 metams.

Redakcija dėkoja bendradarbiams už rašinius šiam numeriui: d-ms K. Ambrozaičiui, J. Kriaučiūnui, V. Majauskui ir R. Sidriui.

Redakcijai darosi vis sunkiau užpildyti žurnalo puslapius. Šis numeris pasirodė visu mėnesiu vėliau dėl medžiagos trūkumo. Tikimės geresnių metų 1996! Daugumai prenumeratorių įdomu skaityti KRONIKOS žinias. Parašykite apie save, kolegas, pajvairinkit nuotraukomis. Dabartiniame numeryje labai mažai apie jaunuosius gydytojus. Sekančiam numeriui medžiagą siųskite iki 1996 m. gegužės 1-mos. Ilgesnius straipsnius — iki balandžio 15.

ALGS dar turi kelioliką egzempliorių 1995 m. išleisto už Lietuvos ribų lietuvių gydytojų ADRESYNO. Atsiųsime sumokėjusiems 8 dol.

Žinome, kad daug gydytojų nepateko į Adresyną, nes neturėjome jų adresų. Jei tokius pažįstate, mums praneškite.

1995 m. apsimokėję ALGS nario mokesčių ir "Medicinos" prenumeratą:

08.24,'95	V. Dubinskas MD	200.-
08.19,'95	K. Jablonskis MD	50.-
08.28,'95	Gražina Gayes MD	50.-
08.13,'95	R. A. Gineitis MD	50.-
10.04,'95	Gedas M. Grinis MD	100.-
08.16,'95	L. A. Griniūtė MD	120.-
09.04,'95	Arnold Grušnys MD	50.-
08.24,'95	Ferdin. Kaunas MD	100.-
	(už 2 metus)	
08.25,'95	Irena Kuras MD	100.-
09.04,'95	Marija Linas MD	50.-
09.07,'95	A. J. Macionis MD	50.-
04.21,'95	J. Masionis MD	75.-
09.03,'95	Vyt. Milleris MD	100.-
08.15,'95	Praurima Murinas DDS	60.-
08.15,'95	Anthony Valis MD	100.- (15)

RENTGENOLOGIJAI 100 METŲ

Šio šimtmečio išradimai spindulinėje skalėje, išaiškinant radijo, lazerio ir kitas elektro-magnetines bei televizijos bangas, iš pagrindų pakeitė žmogaus gyvenimo būdą, ko nebuvo pasiekta per tūkstančius metų. Susisiekimui ir informacijai pranyko nuotoliai, kontinentai neturi reikšmės, kelionė be žmogaus net siekia už Jupiterio. Jaunieji gydytojai neįsivaizduoja medicinos praktikos be X spindulių, kuriuos išrado Vilhelmas Konradas Rentgenas Wuerzburge ir kurie buvo pavadinti Rentgeno vardu. Rentgenologija tapo atskira mokslo šaka nuo tada, kai Rentgenas, 1895 m. gruodžio 22 d., padarė savo žmonos rankos rentgeno nuotrauką pirmą kartą istorijoje.

Rentgeno spinduliai ypatingi tuo, kad pereina per kūno audinius ir kitas medžiagas, net ir per daugumą metalų. Pereidami per audinius, juos pažeidžia, todėl teko juos apvaldyti ir pritaikyti plačiai medicinos praktikai. Rentgeno aparatai ištobulėjo Vokietijoje, bet karo metu juos pralenkė švedai, o po karo pasaulinėje rinkoje greitai pradėjo pirmauti JAV. Šiandien jokia medicinos šaka ar specialybė negali išsiversti be rentgeno. Karo metu tobulėjant fizikai, technologijai ir kitiems mokslams, ypač noras suskaldyti atomą, vedė prie naujų išradimų, daug kas buvo panaudota rentgeno aparatų tobulinimui. Šalia kitų pagrindinių medicinos specialybių, atsirado Radiologijos specialybė, kuri vis dar plečiasi, panaudojant radioaktyvias medžiagas, video ir kitą, kas padeda pagaminti vaizdus ar grafas, kaip ultra-garso bangas, magnetinio rezonanso energiją (MRI) ir kt. Gydytojai radiologai, panaudodami kai kurias medžiagas, galinčias absorbuoti rentgeno spindulius ir panaudodami kompiuterizuotą tomografiją, atlieka kai kurias chirurgines procedūras, kaip angiografiją, kaulų ir kitų organų biopsijas, svetimkūnių pašalinimą, sąnarių bei tubuliarinių organų tyrimus. Tai bendrai vadinama intervencine radiologija.

V. K. Rentgenui už šį svarbų išradimą 1901 metai buvo paskirta Nobelio premija, o išradimo šimtmečio sukaktį mini visas pasaulis, įskaitant Lietuvą. Ta proga Lietuvos

Gydytojų Sąjunga, savo MEDICINOS žurnalo 11-ji numerį paskyrė išimtinai Lietuvos rentgenologijai, kur išsamiai aprašoma rentgenologijos istorija nuo pirmosios mašinos iki šių dienų. Pažymėta, kad pirmąjį rentgeno kabinetą atsidarė gydytojas L. Lapinas Kaune 1914 metais, rentgenologijos mokymą pradėjo gydytojai J. Žemgulys ir P. Kalvaitytė (1921 m.). Vilniuje pirmąjį rentgenologijos kabinetą atidarė F. Dembovskis net 1896 metais! Žurnale apžvelgtas Kauno ir Vilniaus medicinos mokyklų rentgenologijos ir radiologijos nueitas kelias iki prof. L. Gradausko Kaune ir prof. K. Ambrozaičio Vilniuje. Abu šie rentgenologijos profesoriai aktyviai prisidėjo prie Lietuvos rentgenologų susiorganizavimo, mokymo ir rezidentūrų perorganizavimo, ir bendrai, pagal esamas galimybes, šio medicinos specialybės sumoderninimo. Prof. L. Gradauskas savo išsamų straipsnį atsiuntė ir mūsiškei "Medicinos" redakcijai, už kurią labai jam dėkojame. Kadangi straipsnis ištiesai atspausdintas LGS "Medicinoje", tai šiuo metu jo nekartojame.

Juozas Žemgulys

Paulina Kalvaitytė

Radiacijos terapiją (radiacinę onkologiją), jos vystymąsi ir dabartinį stovį Lietuvoje, aprašo prof. K. Valuckas ir eilė kitų autorių. Iš viso šiame sukaktuviniam "Medicinos" žurnale paskelbti 38 straipsniai apie radiologijos istoriją, jos organizacijas, diagnostinę ir terepeutinę bei giminingas jos šakas.

Pažymėtina, kad Lietuvoje šiuo metu yra 302 rentgeno kambariai su 1000 aparatų, iš jų tik 10 tinkamų angiografijai ir tik 35 aparatai mamografijoms atlikti. Jų skaičiuje dar 174 ultrasonografijos ir tik 9 kompiuteriniai tomografai (CT). Visoje Lietuvoje yra tik 4

Radio-onkologijos departamentai, o apie MRI (*magnetic resonance*) aparatūrą kol kas nekalbama, atrodo, kad neturi. Tuo tarpu pasaulinė literatūra diagnostikoje remiasi daugiausia MRI daviniais, nes jau Amerikoje kiekviena, kad ir maža, ligoninė ir daugelis privačių klinikų tą technologiją vartoja paskutiniame dešimtmetyje. Didesnės provincijos ar miestelių ligoninės vėžio ligoms gydyti turi ir linijinius greitintuvus.

Bendra, Lietuvos rentgenologija daro greitą pažangą. Suprantama, kad CT, MRI ir linijiniai greitintuvai šiuo metu yra dar per brangūs. Gaila, kad dar Lietuvos sveikatos reikalų tvarkymas beveik nėra decentralizuotas ir pakankamai nesuorganizuotas sveikatos draudimas, tačiau gydytojai tą laiką naudoja sparčiai vytiš Vakarų medicinos pažangą, nuo kurios buvo kiek atsilikę okupacijų metais. Lietuvoje dar trukumas kasdieninių diagnostikos ir terapijos reikmenų, ypač filmų ir chemikalų. Tačiau artimu laiku digitalinė technologija pakeis filmas magnetinėm juostom ir diskais, mažiau reikės brangių mašinų ir įrengimų, nes radiologai susikalbės kompiuteriais, naudodamiesi tele-radiologija.

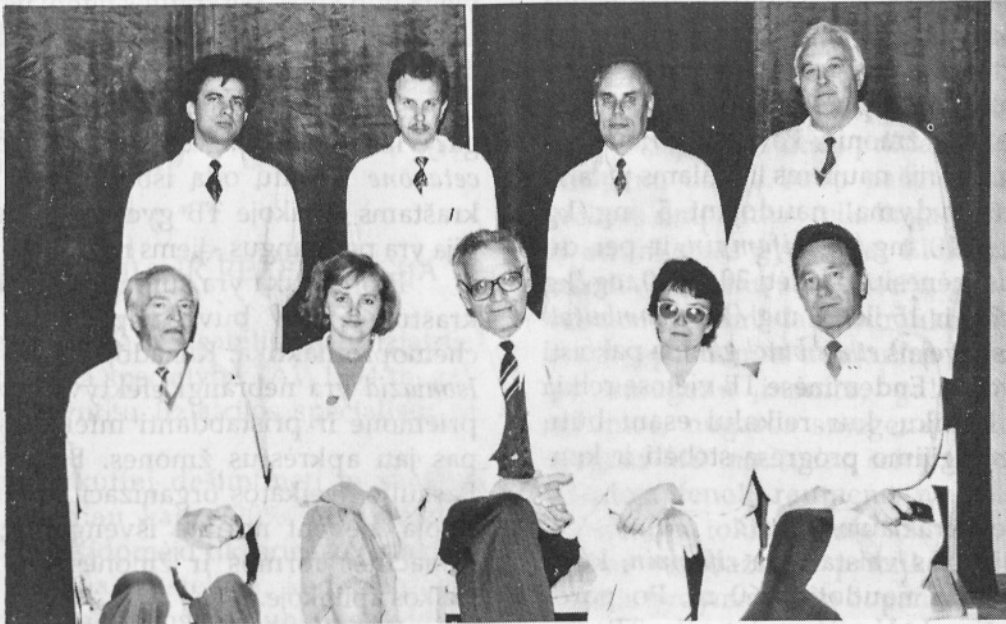
Kazys G. Ambrozaitis, MD

Rentgenologijos katedros steigėjai Kaune: P. Jašinskas ir L. Gradauskas.

Vilniaus rentgenologijos katedros pirmūnas K. Ambrozaitis ir dabar – K. R. Dobrovolskis.

Kauno Medicinos Akademijos radiologijos klinikos mokslinis pedagoginis personalas 1995 m. Iš k. I-oje eilėje: Eduardas Keleras, Dalia Skorupskienė, Zigmundas V. Satkevičius, Eglė Monastyreckienė, Liubomiras Gradauskas; II-je eilėje: Evaldas Keleras, Algirdas Basevičius, Juozas Kiudelis, Saulius Jarašius (nėra – E. Juozaitytės).

TUBERKULIOZĖ – PASAULINĖ PROBLEMA

Grupė tarptautinių ekspertų sudarė rekomendacijas, kaip šioje planetoje sukontroliuoti tuberkuliozę (TB), kuri kol kas yra plačiausiai paplitusi iš infekcinių ligų.

Strategija: panaudojant chemoterapiją išgydyti sergančius ir apsaugoti nuo susirgimų. Panaudojant molekuliarinės biologijos žinias reikia atrasti naują vaistą ar skiepus ir įtikinti sergančius, kad gydytųsi.

JAV nieko nebuvo daroma, kad skatintų saugotis nuo užsikrėtimų ir sergančius gydyti. 1970-tais buvo panaikintos TB apsaugos ir gydymo programos. Iki 1982 m. TB sergančių mažėjo. 1984 m. pastebėta, kad TB sergančių skaičius pakilo, ypač tarp HIV pozityvių ligonių. Pradėta gydyti. Po 1993 m. naujų TB susirgimų sumažėjo.

Pasaulio Sveikatos Organizacijos (WHO) duomenimis, dabar pasaulyje TB kasmet naujai užsikrėčia daugiau 7.5 milijonai žmonių, o 2000 m., nieko efektyvesnio nedarant, tokių bus 10.2 mil. Per visą dešimtmetį naujai užkrėstų bus apie 90 mil. žmonių, nežiūrint, kad kasmet miršta apie 2.5 milijonai.

TB gydant yra 100% išgydoma liga.

Dabar gydymui geriausiai veikiantis vaistas yra *Rifampin*. Diagnozei patvirtinti būtina bakteriologinė analizė ir drausmingas vaistų vartojimas, kad neišsivystytų atsparumas. TB plečiasi tarp neturtingų, benamių ir neapsišvietusių žmonių. Paryžiaus viena klinikinė laboratorija naujiems ligoniams pataria 6 mėnesių gydymą, naudojant 5 mg/kg *isoniazid* ir 10 mg/kg *rifampin* ir per du pirmuosius mėnesius pridėti 20 iki 30 mg/kg *pyrazinamide* ir 15 iki 20 mg/kg *ethambutol*. Kai kuriais atvejais *ethambutol* galima pakeisti streptomycinu. Endeminėse TB vietose reikia specialių klinikų, kur reikalui esant būtų galima ligos gijimo progresą stebėti ir kontroliuoti.

Kodėl nėra naujų vaistų?

Naujausias vaistas yra *rifampin*, kuris buvo pradėtas naudoti 1960 m. Po poros dešimtmečių, JAV vėl padaugėjo TB sergančių. Tuo laikotarpiu *fluoroquinolone* grupės vaistai buvo bepradeda prigyti. Vienas iš jų *sparfloxacin*, *Rhone-Polenc Rorer* produktas,

bet užstrigo *Food and Drug Administration* pripažinimo procese. Kitos vaistų bendrovės nematydamos turėsiančios pelno, nesidomėjo naujų antiTB vaistų gamyba. Profilaktikai pasiliko senieji vaistai. Atsiradus atsparumui tiems vaistams, rasta, kad TB bacilų genai apsigaubia specifiniu baltymu. Vaistų bendrovės pagamino net 6 junginius, kurie blokuoja to baltymo susidarymą, bet nė viena iš bendrovių nenorėjo išvelti į brangius vaistams taikomus tyrinėjimus. Vaistų bendrovės pasiūlė TB profilaktikai ir gydymui pagaminti vieną į dieną piliulę, kuri susidarytų iš 3 jau žinomų medikamentų - *isoniazid*, *rifampin* ir *pyrazinamide*. Išsivysčius bacilų atsparumui, viena bendrovė pasiūlė grįžti prie streptomycino naudojimo. Po ilgesnio vartojimo tokios kombinacijos piliulė, pastebėta, kad profilaktikai pakankamai saugus ir efektingas produktas yra *rifabutin*.

Pagalba neturtingų kraštų gyventojams

Daug neturtingų, TB endeminių regionų yra Afrikos kraštuose. Klinikos toli viena nuo kitos, perkrautos ligoniais ir mažai aptarnaujančio personalo. Kai kur daugeliui TB ligonių naudoja *thicotazone*, kuris per 8-12 mėnesių padaro ligonius bakteriologiškai neigiamais. Tačiau ilgesnį laiką vartojant *thicotazone* ligonių odą išberia. Kai kuriems kraštams Afrikoje TB gydymas chemoterapija yra perbrangus - jiems reikalinga pagalba.

Profilaktika yra sunki ir industriniuose kraštuose. JAV buvo populiariu *isoniazid* chemoprofilaktika; Kanadoje - BCG skiepai. *Isoniazid* yra nebrangi efektyvi profilaktinė priemonė ir pristabdanti infekcijos plitimą pas jau apkrėstus žmones. BCG vakcinos Pasaulio sveikatos organizacija nerekomenduoja, nebent norima išvengti ligos diseminacinės formos ir žmonės yra aukštos rizikos aplinkoje.

Dideliais šuoliais progresuojant genetikai, tikimasi, kad BCG skiepai bus pagerinti arba išrastos naujos priemonės profilaktikai ir gydymui, tiesiogiai atakuojant virulentinį ba-

cilų faktorių ar didinant ligonių imuninės sistemos pajėgumą.

Tikrinant ligonį, kuriam paskiriami profilaktiniai ar gydymui vaistai, kaip ir kitų ligų atvejais, begaliniai svarbu kokie ligonio ir gydytojo santykiai. Gydytojas turi suprasti ligonio padėtį, ligonis turi pasitikėti gydytoju. Gydytojo pareiga ligoniui išaiškinti apie ligą, įdiegti ligoniui norą būti sveikam, norą išvengti ligos, tada gydymo rezultatai bus geresni.

Šaltiniai:

Voelker R, New initiative for global TB control, JAMA. 1995; 274:1255-1257

Report of the committee on Infectious Diseases, 23rd Edition, 1994.

* * *

Tuberkuliozė plinta JAV

"1994 metais 32% užsieniečių, gyvenusių JAV, yra turėję tuberkuliozę" pranešė CDC (Užkrečiamų ligų centras). Naujai atvykstančių imigrantų sirgusių ar sergančių TB pakilo iki 55%. Praeitais metais JAV buvo užregistruota TB sergančių 24,361, iš jų 7,627 buvo užsieniečiai. Daugiausia TB susirgimų yra tarp meksikiečių, filipiniečių ir vietnamiečių imigrantų. Užkrečiamų ligų centras patarė įvesti griežtesnę kontrolę atvykstantiems į JAV užsieniečiams (C.T. 09/29/95)

* * *

FIZIOTERAPIJA IR REABILITACIJA

Fizioterapija ir Reabilitacija (Fiziatrija) palyginti jauna specialybė. JAV 1994 m. gale turėjo registruotų fiziatrijos specialistų tik 4642 gydytojų

Per paskutinį dešimtmetį jų skaičius paaugo daugiau kaip 120%. Gydytojai ta specialybe susidomėjo tik prieš kelis metus, nes tik neseniai pastebėta, kad naudojant fizioterapiją ligoniams, po sunkių sužeidimų ir luošinančių ligų, daug raumenų ir nervų funkcijų imanoma atstatyti.

Fiziatrų darbo apimtis didėja ir jų praktika pasiskirsčiusi į papildomų specia-

lybių grupes. Specialios kvalifikacijos reikalaujama pediatriinėje reabilitacijoje ir gydant ligonius su nugaros smegenų sužeidimais. Daugumos fiziatrų tradicinė užduotis yra ligonių, turėjusių sunkius sužeidimus ar kitokios kilmės negalias reabilitacinis gydymas, kaip po smegenų apopleksijos (insulto), smegenų sužeidimų, galūnių amputacijų ar po ilgo lovos režimo: kaip dėl vėžio, raumenų nusilpimo, organų persodinimų ir panašiai. Fiziatrai gydo ligonius ir ambulatorinėse sąlygose. Kai kuriems invalidams fiziatrai yra pagrindiniai gydytojai. Užtai jie reikalingi didesnėse medicinos praktikų grupėse.

Jau keletą metų fiziatrai naudoja savų studijų pastangomis sudarytą invalidumo nustatymo metodą — funkcinę savarankiškumo skalę (*Functional Independence Measure — FIM*), kas sudaro uniforminę bazę reabilitacijai. FIM metodas naudojamas plačiai ir tarptautiniu mastu. Klinikistas, pasinaudodamas FIM skale, nustato ligonio invalidumo laipsnį ir gali objektyviai įvertinti reabilitacinius rezultatus, pritaikius atatinamą fizioterapijos programą. Dabar, aptariant gydymo rezultatus, atsižvelgiama į ligonio gaunamą gyvenimo lygio (*quality of life*) komponentą bei psichosocialinį prisitaikymą po gydymo. Fiziatro įvertinimas palengvina ligoniui grįžti bendruomeninį gyvenimą.

Neurologiniai sutrikimai po smegenų apopleksijos (insulto), priklausomai kokioje smegenų dalyje buvo pažeidimas, sukelia įvairius simptomus, reikalinga tiksli diagnozė ir atitinkamas gydymas. Elektromiografija sukelia raumenų stimuliaciją, gali išsivystyti raumenų spazminiai susitraukimai. Daugeyje atvejų spazminius traukulius ligoniai gauna po smegenų insulto, galvos smegenų traumos, nugaros smegenų sužalojimų ir sergant MS (*multiple sclerosis*). Gydymui naudoja fenolį raumenų neurolyzei arba botulinum toksiną suleidžiant į raumenis. Dabar vis dažniau pritaikomas farmakologinis gydymas, kaip dopamino agonistai ar cholinerginiai antagonistai. ypač po galvos traumatinių sužeidimų.

* * *

MOKSLINIAI DARBAI

Aldona L. Baltch Gravrokas, MD, profesorė *Albany Medical College* vidaus ligų ir farmakologijos fakultetuose. Daugelį metų dirba infekcinių ligų specialiste *Samuel S. Stratton Department of Veterans Affairs Medical Center, Albany, Albany Medical Center Hospital and Albany Medical College of Union University, New York*.

Aldona L. Baltch-Gravrokas, MD

1994 metais dr. Aldona L. Baltch ir *co-editor* Raymond P. Smith suredagavo ir išleido daugiaautorinę knygą -- *Pseudomonas aeruginosa INFECTIONS and TREATMENT*. Knyga turi 15 skyrių, kuriuos paruošė 29 tos ligos specialistai. Kiekviename skyriuje aprašomos ir nagrinėjamos specialios problemos. Pirmame skyriuje aprašomas *Pseudomonas a.* mikrobas ir jo patogeniškumas. Sekantis skyrius detaliau nagrinėja patogenezę ir jo sukiamas infekcijas. Kitame skyriuje trys autoriai aprašo *Pseudomonas a.* epidemiologiją ir infekcijos kontrolę JAV ligoninėse. Dr. A. Baltch rašo apie *Pseudomonas a.* sukeltas bakteremijas. Kiti autoriai rašo apie *Pseudomonas a.* infekcijas, kurios sukelia infekcinę endokarditą, plaučių uždegimus ir kitokias kvėpavimo takų infekcijas. Sunkiai serga ligoniai, turintys cistinę fibrozę ir užsikrėtę *Pseudomonas a.* bakterija. *Pseudomonas a.* gali komplikuoti ir šlapimo takų susirgimus bei centrinės nervų sistemos infekcijas. Sunkiai pagydoma, kai

infekcija pasiekia kaulus ir sąnarius. Atskiruose skyriuose aprašomi atvejai, kur *Pseudomonas a.* apima odą ir kitus audinius arba sukelia akių bei ausų infekcijas; būna mikrobo sukeltų ir skrandžio bei žarnų infekcijų. Keletą autorių rašo apie tų infekcijų gydymą. Infekcijoms taikomas antimikrobinis gydymas, kitiems naudojama vakcina, imunoglobulinas ir monokloninius antikūnius gydymui ir profilaktikai. Esant sistemei infekcijai panaudojami citokinai ir endotoksinai.

Knygą rašant panaudota daugiau kaip 2300 naujų tos srities šaltinių.

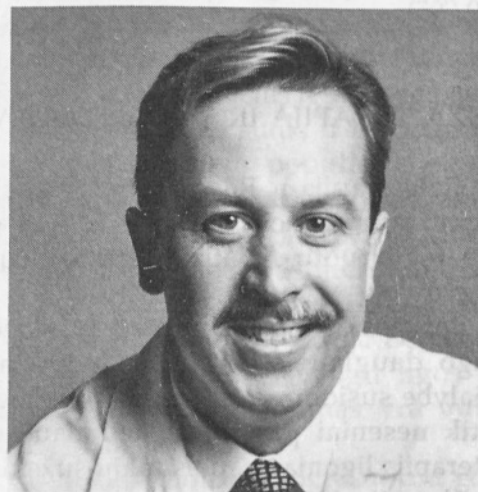
Knyga yra 628 puslapių, išspausdinta 1994 m., spalvotos iliustracijos. Knygoje yra daugiau 140 lentelių, braižinių, fotografijų, mikrografijų ir neįprastų terminų ar žodžių žodynas. Kaina \$195.00.

Knygą galima užsisakyti: Promotion Dept. **Marcel Dekker, Inc.**, 270 Madison Ave., New York, N. Y. 10016.

V. Š.

• • •

1995 m. rugsėjo mėnesį buvo išleista nauja knyga medikams - "*CYTOLOGY: Diagnostic Principles and Clinical correlates*". Knygos autorius yra **Saulius Edmundas Cibas, MD**, bendradarbiaujant dr. B. Ducatman.

Saulius Edmundas Cibas, MD

Knygoje aptariama įvairių organų citopatologija, kaip gimdos kaklelio, kvėpavimo

takų, šlapimo pūslės, pleuros, peritoneum ir perikardinių skysčių, skrandžio bei žarnų, krūties ir skydinės liaukos audinių, limfinių mazgų, kiaušidžių ir t.t. Pateiktos paskutinės naujausios žinios citologinei diagnozei. Pažymėti paskutinių laikų preparatų fiksavimo ir dažymo metodai. Aprašyta speciali technika naudojama molekuliniėje biologijoje. Diskutuojamos klinikinės koreliacijos, padedančios suprasti citologinius dėsnius diagnostikoje. Analizuojami diagnostiniai sunkumai, kaip netipiškas *Pap* tepinėlis.

Knyga yra 385 puslapių su daugiau kaip 360 iliustracijų (kurių 161 yra spalvotos). Išleido WB Saunders Co. Kaina 105 dol.

Dr. Cibas knygą dedikavo savo mirusiam tėvui inž. Edmundui Cibui.

Dr. Cibas mediciną studijavo *Harvard College, Cambridge, MA.* ir 1982 m. gavo MD diplomą *Harvard* universiteto Medicinos mokykloje, *Boston, MA.* Dabar *Assistant Professor of Pathology, Harvard* Medicinos mokykloje ir citologijos laboratorijos direktorius *Brigham & Women's* ligoninėje, *Boston, MA.* Jau kelintą kartą praveda ir skaito paskaitas metiniuose Amerikos citologų suvažiavimuose *Ritz Carlton* viešbutyje, *Bostone.* Šiuo metu jis organizuoja internacionalinį citologų suvažiavimą (konvenciją), kuris įvyks 1997 metais *Westin* viešbutyje, *Bostone.* Tikimasi, kad į jį suvažiuos apie tūkstantis citologų iš visų pasaulio kraštų.

Lietuviškoje išeivijos spaudoje dažnai sutinkame dr. Saulių Cibą, kaip akomponiatorių solistų koncertuose ir parengimuose Atlanto pakraščio lietuvių telkiniuose.

VŠ

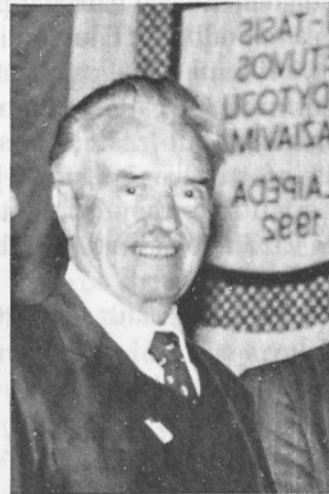
* * *

Dr. Rimvydo Sidrio knygą "Akies Optika" perskaičius

1994 metais Kaune išleista dr. Rimvydo Sidrio rašyta mokslinio pobūdžio knygelė AKIES OPTIKA.

Dr. Sidrys Amerikos lietuvių gydytojų tarpe gerai žinomas oftalmologas su ilgų metų profesiniu patyrimu. Šis patyrimas yra gilus iš ilgametės praktikos. Medžiagos žinojimas, ryškiai atsispindi kiekvienoje kruopš-

čiai apgalvotoje teksto eilutėje. Rašymo stilius aiškus. Sudėtingos sąvokos išaiškintos suprantamai. Knygos įvadas trumpai nušviečia optikos istoriją tiek, kiek apie ją žinoma nuo pačių pradžių - asiriečių ir senųjų kinų laikų.

Dr. Rimvydas Sidrys

Pirmajame knygos skyriuje išdėstomi pagrindiniai optikos dėsniai, surišti su akies refrakcija.

Antrojo skyriaus pirma dalis apibūdina refrakcijos ydas: trumparegystę, toliaregystę ir išdėsto presbiopijos ypatybes. Antrojo skyriaus dalyje išaiškinami įvairūs refraktometrijos metodai. Neišleisti ir psichologiniai refrakcijos nustatymo momentai. Nevisai galima sutikti su pesimistiniu automatinės refrakcijos apibūdinimu. Naujesni aparatai nustato pagrindinę akies refrakciją daug greičiau ir tiksliau, negu kad ir igudęs skiaskopistas. Rezultatus dažniausiai galima perimti su mažais patikslinimais. Ypatingai dirbant su afaziniais pacientais, sutaupoma daug laiko ir galutinis rezultatas būna tikslus, negu naudojant tradicinius metodus.

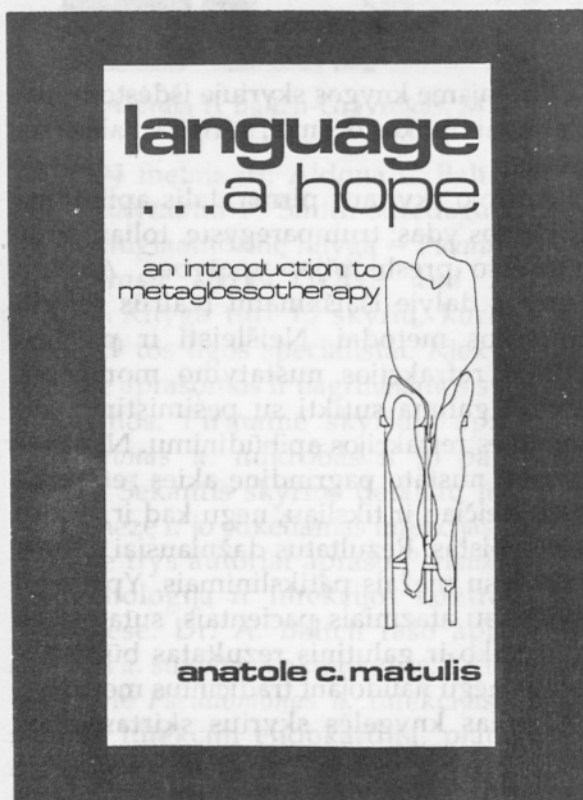
Trečias knygelės skyrius skirtas ametropijų ir presbiopijos koregavimui akiniais ir glaustiniais lęšiais. Čia randame daug "perliukų", kurie ypatingai rodo autoriaus kompetentingumą ir patirtį. Knygelė turėtų būti itin naudingas kurso palydovas jauniems oftalmologijos asistentams.

Vienintelis šios knygelės, kad ir grynai kosmetinis, užkliuvimo taškas yra vardų rašybos nepastovumas. Knygelėje minimų nelietuvių autorių pavardės sulietuvinamos, prikabinant atatinkamą galūnę. Vardai kai kada sulietuvinami, o dažniausiai — ne. Sunku, ir kai kada neįmanoma, susidaryti tikrą vaizdą, kaip tie nelietuviški vardai ir pavardės yra rašomi savo kalboje. Tikro vaizdo neturint, sunku, reikalui esant, patikrinti originaliuosius šaltinius. O ar nėra pats pagrindinis bet kurio mokslinio rašinio tikslas perduoti tiksliai informacijas? Ar neatėjo laikas mokslinėje spaudoje rašyti nelietuviškas pavardes bei vardus originalia rašyba? Bent vardininko linksnyje.

Algimantas Kelertas, MD

* * *

Anatolius C. Matulis *LANGUAGE... A HOPE. An Introduction to Metaglossotherapy*

1994 m. išleista knygos antroji laida. Išleido *The National Research Institute for Neurology and Psychology (NRINP)*. Pirmoji laida 1976 m.

Tekstas suskirstytas į 5 skyrius ir A + B priediniai skyreliai vadinami apendiksais ir 7 psl. bibliografijos.

Skyrių pavadinimai apytiksliai pasako apie ką ten rašoma.

I skyrius: Kalba psichiatrijoje ir psichologijoje. "Žmogaus sąmonė gali būti pagydyta tik atsižvelgimu į save patį ir tai geriausiai atsiekama per žmogaus kalbą".

II skyrius: Nauja-svetima kalba šizofrenijos gydyme: metaglosoterapijos panaudojimas. Čia aprašoma, kaip autorius mokino vokiečių kalbos 23 šizofrenija sergančius ligonius, tris pamokas savaitėje beveik vienus metus. Dauguma ligonių pagerėjo, kai kurie pasveiko.

III skyrius: L. L. atvejais: Daugia-kalbiškumas ir kūrybingumas, kaip terapeutinis Ego šaltinis.

IV skyrius: Daugiakalbio psichoanalizė.

V skyrius: Metaglosoterapija ir ateities galimybės.

Priedas A: Parinkta lingvistinė simptomatologija surišta su nervų sistema ir kitom fizinėmis būsenomis.

Priedas B: Vokiečių kalbos programa metoglosoterapijai.

7 puslapiai bibliografijos.

Dr. A. C. Matulis gimęs Lietuvoje. Karinę prievolę atliko JAV aviacijoje. Studijavo kalbas, gavo PhD iš kalbų ir literatūros *Michigan State University*. Dėste kalbas *Purdue universitete*, vėliau, kaip *Associate Professor Wisconsin University*. Dr. A. Matulis turi PhD iš klinikinės psichologijos *International College in Los Angeles* ir MD iš *American University School of Medicine, Monserrat, British West Indies*. Jis parašė darbus "Patterns in Time"; "Language... A Hope"; bendradarbis leidiniui "Psycholinguistics in Clinical Practice"; "Lithuanian Culture in Modern German Prose Literature" ir kt.

Knyga nedidelio (6"x9") formato, 112+IV puslapių. Norintys knygą užsisakyti, parašykite:

National Research Institute,

Ms. Christina Pajak, 2125 Kelly Rd.,

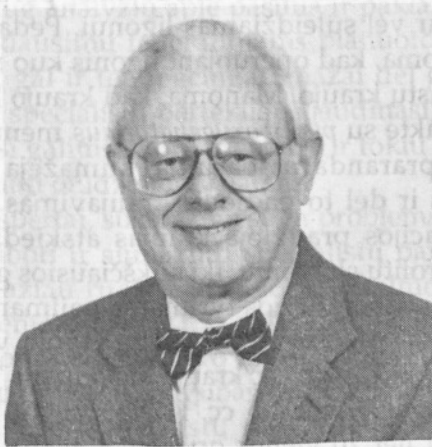
Suite #5 Eastpointe, MI 48021.

Knygos kaina \$22.50.

STUDIJŲ LAIKŲ PRISIMINIMAI

Nikalojus Gemelickis-Gemell, MD 1995 m. pradžioje pirmą kartą gavo ALGS leidžiamą "Medicinos" žurnalą. Nežiūrint, kad jis ilgai vertėsi radiologijos praktika Čikagos priemiestyje, nežinojo, kad toks žurnalas leidžiamas. Jam buvę įdomu jį skaityti. Jis rašo:

"Esu radiologijos specialistas, dabar jau pensininkas. Buvau 1939-1940 metų pirmo kurso studentas-medikas V. D. U.Kaune, pavarde Nikalojus Gemelickis. Esu gimęs Kaune 1921 metais, žydų kilmės.

Dr. Nikalojus Gemelickis

Žurnale mačiau tų mokslo metų kolegas J. Stanaitį ir V. Kleizą. Stanaitį mačiau 1979 metais čia, kai jis viešėjo Elgine, aplankė Sherman ligoninę, kurioje aš tuomet dirbau. Su juo buvo Rimas Vienožinskis-Vienužis, taipogi anų metų kolega. Beje, Rimas Vienužis, dabar jau išėjęs į pensiją, vokiečių okupacijos metu bandė padėti žydai studentui medikui Alperavičiui pasislėpti nuo nacių, bet tai jam nepasisekė, kadangi Aperavičius buvo susektas ir išduotas Gestapai.

Kleiza, kiek atsimenu, buvo mūsų kurso seniūnas. Jo vardas buvo Anupras. Jis buvo geras vyras, populiarus, visiems, kiek įmanoma, padėdavo.

Aš taipogi prisimenu studentą Šaulį, bet nežinau ar tai tas pats žurnalo redaktorius. Prisimenu jį kaip augšto ūgio malonų vyrą. Jis, rodos, draugavo su studentu pavarde Kerpė. Irgi, ar Ferdinandas Kaunas buvęs studentas Kaunackis?

Mūsų – žydų studentų – 1939/40 mokslo metų grupė buvo maža, gal 10-15 asmenų, kartu su odontologijos studentais, vyrų ir moterų. Jie beveik visi žuvo.

Dauguma šių studentų buvo kilę iš provincijos miestelių. Prasidėjus sovietų-vokiečių karui, jie išsisklaidė po jų tėviškes, kur jie buvo išžudyti kartu su savo šeimomis.

Viena odontologijos skyriaus studentė, kurios pavardės neatmenu, kilusi iš Alytaus, kartu su šeima buvo ištremta į Rusijos gilumą. Ji tenai ir mirė.

Iš kauniečių medikų, studentas Zadvorianskis, "Aušros" berniukų gimnazijos 1939 m. abiturientas, pasitraukė į Rusiją 1941 metais ir tarnavo Raudonojoje armijoje. Jis žuvo sovietų-vokiečių fronte 1942 metais.

Kitas studentas kaunietis vardu Akabas, taipogi "Aušros" abiturientas, kurio tėvas buvo dantų gydytojas, turėjęs kabinetą Savanorių prospekte, Žaliakalnyje, pergyveno vokiečių okupaciją, bet 1946 metais buvo sovietų pasienio policijos areštuotas, kai jisai bandė nelegaliai pereiti sieną į Lenkiją. Apie jo vėlesnį likimą neturiu žinių.

Sudentas Bramsonas, kurio tėvas buvo nepriklausomybės karų dalyvis, savanoriškūrėjas, aukštai dekoruotas atsargos kapitonas, žuvo kartu su savo tėvu Dachau koncentracijos stovykloje, Vokietijoje.

Kiek man pasisekė patirti, nė vienas iš tos grupės studentų negyvena čia Amerikoje, Kanadoje ar Izraelyje. Gal vienas kitas pasiliko gyvas ir gyvena Lietuvoje ar kitur, bet žinių apie tai neturiu.

Dar viena pastaba: kai vokiečių okupacijos laikais prasidėjo 1941 metų rudenį mokslo metai, medicinos fakulteto raštinė gavo įsakymą sunaikinti visus žydų studentų egzaminų lapelius ir kitą dokumentaciją. Tačiau tie dokumentai buvo per vokiečių okupaciją išsaugoti vienos raštinės tarnautojos, kuri, sudėjusi visus lapelius į pluoštą, pasiėmė į savo namus ir ten paslėpė. Aš pats kalbėjausi su ta moterimi 1945 metais medicinos fakulteto raštinėje Kaune ir ją atsimenu kaip augšto ūgio, šviesiaplaukę, liekną, jaunai atrodančią moteriškę, bet pavardės ne-

atsimenu. Ji man parodė pluoštą tų lapelių, jos išsaugotų. Didžioji dauguma tų studentų dabar tarpe negyvuųjų. Kai aš jos paklausiau, kodėl ji tai padarė daug kuo pati rizikuodama. Ji man žiūrėjo tiesiai į akis ir atsakė, jog tai buvo aiški krikščioniško žmoniškumo pareiga.

Nicholas I. Gemell, MD

1995 m. rugpjūčio 17 d.

Dr. N. Gemelickui, prasidėjęs nacių ir sovietų karas, nutraukė jo medicinos studijas. Karo metu, berods, gyveno Anglijoje. Karui pasibaigus, sugrižo į Kauną, įsiregistravo studijoms, bet paskaitų neklausė ir neužilgo išvyko. Studijavo Muencheno universitete. Vėliau atvykęs į JAV studijavo Ohio State universitete. Baigęs studijas Ohio State universiteto ligoninėse atliko radiologijos rezidentūrą. Aštuonius metus dirbo Michael Reese ligoninėje Čikagoje. Po to pesikėlė į Elgin, Sherman ligoninę, kur dirbo radiologu iki išėjimo į pensiją. Dabar keletą pusdienių savaitėje dirba St. Joseph ligoninėje, Elgine.

• • •

TECHNOLOGINĖ PAŽANGA ŠIRDIES CHIRURGIJOJE

Prieš 15 - 20 metų širdies operacijos buvo nauja procedūra. Operacijos užtrukdavo ilgai, dažnai 6-8 valandas. Operacijų metu ir neretai po operacijų, ligoniai prarasdavo 6-8 ar daugiau vienetų kraujo. Daugumai ligonių reikėdavo duoti kraujo dar ir po operacijų. Kiekvienam ligoniui, prieš planuojant tokią chirurgiją, būdavo paruošiama bent 6 vienetai kraujo. Panašiai buvo sprendžiamos ir kitų sudėtingų ir ilgų operacijų nukraujavimo problemos.

Šiais metais *Cornell Medical* centro New Yorko širdies chirurgai gydytojų suvažiavime paskelbė sėkmingai padarę daugiau 100 atviros širdies operacijų be kraujo perpylimų (transfūzijų), pavadindami "Bekraujė Medicinos-Chirurgijos Programa" (*Bloodless Medical/Surgical Program*). Dauguma operacijų buvo *coronary bypass* (aortos ir vainikinių širdies arterijų nuosruvų procedūros). Didelė dalis (apie 40%) ligonių buvo *Jahovah Witness*, kuriems buvo pakeisti širdies vožtuvai ir pada-

rytos aortų aneurizmų rezekcijos. Pritaikant tuos pačius principus, galima išvengti kraujo transfūzijų ir prie kitų komplikuočių ir radikalių operacijų.

Ligoniams pritaikomas kelių pakopų priešoperacinis paruošimas: medikamentaisis stengiamasi išsaugoti kraujo ląsteles, mechanškai išgelbstimos kraujo celės ir operacijos metu sugražinamos ligoniui.

Prieš operaciją bandoma pakelti hematokritą, duodant ligoniui dideles dozes *erythropoitin* ir *aprotinin**, kad sumažinus kraujavimą operacijos metu. Specialiomis priemonėmis kraujas surenkamas nuo operacinio lauko, mechanškai filtruojamas, perplaunamas ir vėl suleidžiamas ligoniui. Pedantiškai saugoma, kad operuojant ligonis kuo mažiau prarastų kraujo. Manoma, kad kraujo ląstelės kontakte su *pump oxygenatoriaus* membranomis praranda atsparumą, sumažėja krešėjimas ir dėl to padidėja kraujavimas. Be to, operacijos pradžioje kraujas atskiedžiamas elektrolitų skiediniu iki aukščiausios galimos ribos. Laboratorijos tyrimams paaimama mažiausia tinkama dozė. (Pvz. Kraujo vaizdui (CBC) pakanka 1 cc kraujo, netaupant "pump" personalas ima 4-5 cc. Kartais tokių tyrimų reikia net 20 vienos operacijos metu, tai jau gali išeikvoti pusę vieneto kraujo!). Paruošiant operacijai, iš ligonio reikia paimti kraują ir laikyti atsargoje, reikalui esant, operacijos metu panaudoti autologinę infuziją.

Tausojant kraują, ligoniui sutaupoma vidutiniškai 1,600 dol. per operaciją ir sutrumpinama 1.5 dienos ligoninėje. Be to, ligoniui galima užtikrinti, kad negaus "svetimo" kraujo, nereikės jam rūpintis, kad gali būti užkrėstas ar susilaukti anafilaktinių ar kitokių reakcijų.

* *Aprotinin* yra žemo molekulinio svorio, Kuntz-tipo plataus spektro proteaze inhibitorius, sumažina chirurginį kraujavimą. Gaminamas *Bayer/Miles* farmacinės bendrovės. 1993 m. *US Food and Drug* administracijos pripažintas tinkamu naudoti širdies ir kraujo indų chirurgijoje.

*

JAV kasmet miršta apie 300 kūdikių nuo viduriavimo.

Med. Trib. Nov. 15, 1, "95

MAŽIAU SPECIALISTŲ?

Prieš 15-20 metų nedrąsiai buvo užsimeinama, kad kai kurios specialybės auga greičiau negu reikalinga. Federalinė valdžia jau 1980 m. pramatė perdidelę gydytojų "produkciją" naujo šimtmečio pradžiai naujų ir įvairių specialistų. Nuo 1980 iki 1990 metų diplomuotų radiologų padaugėjo 118%, gastroenterologų — 85%, anesteziologų — 63%, kardiologų — 61%. Atrodo, kad dabar medicinos specialistų darbo rinka darosi prisotinta. Daugelis suka galvas kaip išlikti praktikoje. Gydytojų specialistų organizacijos (sąjungos) turi daug analizių apie pasiūlą ir paklausą ir daug klausimų federaliniams planuotojams, bet jie, gal ir tendencingai, mažai dėl gydytojų ar specialistų pertekliaus jaudinasi, tikėdamiesi galimos konkurencijos ir tokiu būdu sumažinti biudžetines išlaidas.

Ekspertai, susipažinę su ta problema, siūlo apriboti ir sumažinti specialistų paruošimą. Mažiau ruošti kardiologų, oftalmologų, gastroenterologų ir t. t. Anesteziologams didelę konkurenciją daro anestetikai. Anesteziologų greit bus dvigubai negu reikalinga.

Kas gali specialistų ruošimą sumažinti? Jei tai darys profesinės organizacijos, bus nusižengiama "antitrust" įstatymams, nebent federalinė valdžia tai darytų. Dauguma profesinių organizacijų ir AMA yra prieš specialistų mažinimą. Jos teigia, kad tai yra medikų, o ne valdžios problema. Medicinos studentų supažindinimas su esama situacija efektyviai veikia jų rezidentūrų pasirinkime. 1995 m. *National Resident Matching Program* parodė, kad mažiau kaip pusę vietų teuzpildė anesteziologijos pozicijas pirmų ir antrų metų rezidentūrai. 36 programos negavo JAV medicinos mokyklas baigusių rezidentų, dvigubai daugiau kaip 1994 m. JAV medicinos mokyklas baigusieji sužinojo, kad daug baigusių anesteziologijos rezidentūras negalėjo gauti darbo.

Klinikos ar ligoninės, mokinančios gydytojus rezidentus, neteks valdžios finansavimo, kuris vyksta per *Medicare* draudimą, nebent rezidentai pasirinktų jų siūlomas programas. Siūloma egzaminais sumažinti specialistų *certifikavimą*, bet tai vėl būtų nusižengiama "antitrust" įstatymams. Kai kurioms

specialybėms gali pratęsti rezidentūrų laiką, mažiau gydytojų pasirinktų tokią specialybę, nes ilgai studijuodami praskolins. Tokie ieško trumpesnių specialybių. Toks planas apsunkins užsieniečiams gydytojams patekti į specialybių rezidentūras, nes *Medicare* nutrauks ligoninėms rezidentūrų finansavimą.

Atrodo, kad gydytojų praktikai galima pritaikinti terminą — "rinkos epocha", kuri turi savo reikalavimus. Padėties vertintojai nėra tikri, kaip specialistų perteklius atsilies *managed care* (HMO) sistemoje. Daugelio nuomone, gydytojų, tuo pačiu pagrindu, specialistų perteklius būsis didesnis. HMO dažnai kalba, kad jų sistema yra daug ekonomiškesnė, specialistų patarnavimas ryškiau apribojamas. Anesteziologų organizacija nusako, kad gydytojas anesteziologas negali tinkamai prižiūrėti daugiau kaip du anestetistus (medicinos seserys, pamokytos anesteziologijos), *Medicare* leidžia prižiūrėti nedaugiau kaip 4, o HMO leidžia net 5 anestetistus. Panašiai yra su oftalmologais, kur didelė praktikos dalis perleidžiama optometristams. Kai kur gastroenterologų darbą atlieka medicinos seserys. Nežiūrint gydytojų protestų, daugelyje sričių medicinos praktika užsiima ne gydytojai.

Specialistai pamatė, kad gerai, profesionaliai atliktą darbą nėra taip lengva įrodyti. Anksčiau bendros praktikos gydytojams ir ne gydytojams reikėdavo įrodyti, kad jų patarnavimai buvo panašaus lygio kaip specialisto. Dabar, kai HMO ieško pigesnio darbo, brangiai apmokamam specialistui reikia įrodyti, kad jo darbas yra geresnis. Kol kas tokių dilemų neiškyla dažnai, nes HMO dėmesį kreipia į paprastesnius dalykus, pav., kaip sutrumpinti laiką laukiamajame. Darbo kokybės problemos su laiku išryškės.

Med. Tribune.

* * *

Recombinant staphylokinase ištirpina krešulius greičiau kaip TPA (*Tissue Plasminogen Activator*) ir nesukelia tiek daug komplikacijų, mažiau kraujavimo problemų. Tai naujas specifinis fibrino "skaldytojas", su kuriu efektyviau ir greičiau bus galima gydyti širdies atakų aukas. (Med. Trib. Nov. 15, '95)

MEDICINA LIETUVOJE

IX-TAS LGS SUVAŽIAVIMAS

IX-tas Lietuvos gydytojų sąjungos (LGS) suvažiavimas įvyko 1995 m. rugsėjo 28-29 dienomis Šiauliuose. Suvažiavime buvo aptartos aktualiausios Lietuvos medicinos problemos. Išrinkta nauja Sąjungos valdyba ir prezidentas. Prezidentu išrinktas Kauno Medicinos Akademijos Teorinės ir klinikinės farmakologijos katedros profesorius **Algis Mickis**.

Prof. Algis Mickis naujas LGS prezidentas

Naujas prezidentas jau rūpinasi sudaryti aktyvias LGS tarybos komisijas. Esą svarbu sąjungai padidinti narių skaičių. Lietuvoje dabar yra per 14,000 gydytojų, o LGS nariai yra gal tik ketvirtis gydytojų. Dabar Lietuvoje yra nemažai naujai priimtų sveikatos apsaugos įstatymų, bet jie nesą įgyvendinti. Lietuvai reikia įkurti Nacionalinę sveikatos tarybą ir prie vyriausybės – Valstybinę sveikatos reikalų komisiją. Gydytojai negauna darbo specifikai atitinkamų atlyginimų. Gerai organizuota LGS veikla turėtų palengvinti Sveikatos apsaugos ministerijos darbą, kaip gydytojų praktikos teisių išdavime ir profesinio lygio įvertinime.

* * *

Lietuvoje daugėja vaikų, kuriems reikalinga globa

Lietuvos spauda rašo apie didėjantį skaičių vaikų, kurie neturi tėvų ir jiems reikalinga globa. Vien Vilniuje yra daugiau 300 vaikų, kurie nelanko mokyklų. Socialiai remtinų šią vasarą buvo daugiau 700. Buvo numatytos valstybinės lėšos vasarą vaikus pasiūsti į sanatoriją, bet tik maža dalis ten pateko.

* * *

VILNIAUS VAIKŲ ORTOPEDINĖJE LIGONINĖJE

1995 m. spalio mėnesio gale aš (A. Čepulis, MD) turėjau progos nuvykti į Vilnių su Chicagos Shrinerių ligoninės chirurgine grupe. Jie operavo vaikus su deformuotais nugarkauliais, klubo ir kojų sąnariais. Išvyka truko vieną savaitę, buvo operuoti 17 vaikų ir apžiūrėti – 141. Šis nepaprastas darbas buvo atliktas Lietuvos Vaikų Vilties Amerikoje ir Lietuvoje pastangomis.

Amerikiečių grupėje buvo 2 ortopedai chirurgai (dr. J.P. Lubicky ir dr. L.T. Sproul), vienas ortopedijos rezidentas ir bebaigiantis Osteopatinės mokyklos studentas, dvi anesteziologės, 3 operacinės medicinos seselės ir aš, lietuvis chirurgas. Operacijos buvo daromos Vilniaus Santariškių Vaikų ligų ligoninės dvejuose operacinėse. Kiekvienoje operacinėje dirbo po vieną amerikietį chirurgą su savo asistentu ir vienu ar dviem lietuviais gydytojais bei amerikietėmis seselėmis. Lietuvaitės paruošdavo ir sterilizuodavo instrumentus. Mano darbas buvo tarpininkauti ir padėti suprasti abi kalbas. Operacinės turi didelius langus į lauką ir duris. Anestezijos mašinos naujos, gamintos Danijoje. Daug instrumentų ir visus implantus chirurgai atsivežė iš Chicagos ir daugumą paliko Vilniuje. Rentgeno aparatai senoki. Nuotraukos ryškinamos rankiniu būdu. Nauja, moderniška Philips X-ray mašina pakeliui.

Svarstomas automatinės filmų ryškinimo aparatūros išsigijimas.

Chirurginės grupės vadovas, J.P. Lubicky, MD, yra Chicagos Shrinerių ligoninės senjoras pediatriinės ortopedijos chirurgas; taip pat, profesorius *Rush Presbyterian* medicinos mokykloje, Chicagoje. Jis dirbo vienoje iš operacinių, operavo sunkius nugarkaulių iškrypimus, kurių operacijos užtrukdavo 5-6 valandas. Antroje operacinėje L.T. Sproul, MD, taip pat vaikų ortopedas, taisė vaikų kojų ir rankų iškrypimus. Kai kurių vaikų klubo ar kelio sąnariai buvo ostemyelito sugadinti ar net visai sunaikinti ir išnarinti. Tų operacijų tikslas buvo padėti vaikams vaikščioti. Smarkiai deformuoti klubo ar kelio sąnariai operaciniu būdu buvo labai išradinagai ištiesinami ir stabilizuojami. Lietuviai gydytojai visada su entuziazmu asistavo. Be dirbančiųjų gydytojų opercinėse visada buvo žiūrovų, vietinių ir iš toliau, net iš Klaipėdos.

Nepaprastai įdomios, taip vadinamos, konsultacijos. Čia vaikas lietuvių gydytojo pristatomas su ligos istorija ir rentgeno nuotrauka arba kompiuterizuota tomograma (*CAT scan*), kuri buvo padaryta privačioje diagnostinėje klinikoje Vilniuje. Ligonis apžiūrimas amerikiečio gydytojo ir tada atvejis aptiriamas su lietuviais gydytojais ir daromos rekomendacijos gydymui. Čia buvo apžiūrimi seniau jų pačių anksčiau Vilniuje ar Amerikoje operuoti vaikai ir kandidatai operacijoms ateityje, kurie dažnai skiriami lietuvių chirurgams. Buvo, gaila ir tokių, kuriems nebebuvo įmanoma medicinos pagalba. Kiti, kuriems operacijos padėjo ir galėjo tiesiai atsistoti, buvo tikrai dėkingi, nors vienas skundėsi, kad jis vistiek, nors ir tiesus, bet dar esąs žemesnis už savo brolius.

Vietiniai gydytojai, pradėdant su jų vyresnioju gydytoju dr. K. Saniuku, paliko labai gerą išpūdį. Pristatydami ligonius konsultacijai vietiniai gydytojai pasirodė, kad jie domisi ir žino savo sritį. Reanimacijos skyriaus gydytojai taip pat pasirodė, kad jie gerai supranta savo darbą. Vienas iš Vilniaus ortopedijos rezidentų svečiams padarė gerą išpūdį ir jam buvo pažadėta, kad jis bus pakviestas keliems mėnesiams pas Chicagos

"šrainerius" pažiūrėti, kaip ten dirba vaikų ortopedai.

Vilniečiams padarė gerą išpūdį amerikiečių atsidavimas darbui. Atvykome į Vilnių šeštadienį, 2:30 val. p.p., po "transatlantinės" kelionės. Tuoj buvome nuvežti į viešbutį, iš ten į ligoninę ir jau 4 val. pradėjome apžiūrėti ligonius, skirtus pirmadienio operacijoms. Savaitės dienomis pusryčiaudavome 7 val., 7:20 sėsdavom į autobusiuką, 7:30 - operuotų ligonių apžiūrėjimas ir tuoj po to - operacijos. Įdomu, kad niekada nei vienas nevelavo ar buvo be pusryčių. Priešpiečiai būdavo gana paprasti, kaip kas galėdavo. Operacijos baigdavosi apie 3-4 valandą p.p. Tada sekė konsultacijos ir apie 5-6 val. grįždavom į viešbutį. Trumpai apsitvarę, visa grupė važiuodavo į vieną iš Vilniaus restoranų vakarienei. Geri valgiai ir lengvas pokalbis nuramindavo dienos įtampą.

Savaitės bėgyje mes susitikome su dviem televizijos ir dviejų laikraščių korespondentais. Su jais kalbėjo dr. Saniukas ir aš. Amerikiečių grupė operavo ir nebuvo trukdomi. Kelionės metu jie man sakė, kad nenori jokių oficialių priėmimų, pasikalbėjimų ir pagerbimų ar vaišių iki prieš pat išvykstant, atsisveikinimo vakarienės. Ju pageidavimas buvo išpildytas.

Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės ortopedinio skyriaus gydytojai: d-rai — R. Meškienė, D. Balavičiūtė ir skyriaus ved. K. Saniukas.

Chicagos šreinerių chirurginė grupė 1995 m. spalio mėn. Vilniuje. Iš k. ortopedinės rezidentas (MD), osteopatinės mokyklos studentas, gydytoja anesteziologė, grupės vadovas dr. J. Lubicky, med. sesuo N. Jamesson, dr. K. Saniukas ir dr. L.T. Sproul. Nuotraukoje nėra dr. A. Čepulio, vienos anesteziologės ir dviejų med. seserų.

Baigus darbą, prieš išvažiuojant buvo suruoštos išleistuvės, patalpose prie Gedimino gatvės. Trumpa oficiali kalba, svečiams buvo išdalinti gražūs gintaro gabaliukai. Salė nemaža, maistas ir gėrimai išdėstyti ant stalų, be aptarnavimo. Be amerikiečių atsisveikinime dalyvavo tik Santariškių Vaikų ortopedinės ligoninės gydytojai, medicinos seselės ir Lietuvos skyriaus Vaikų Vilties personalas.

Mano nuomone, šis dr. Lubicky ir jo grupės vizitas, Lietuvos Vaikų Vilties rūpesčiu, pavyko labai gerai. Pagalba vaikams labai vertinga, gera informacija Lietuvos gydytojams ir nauda ligoninei iš paliktų instrumentų ir implantų. Čia doleris skirtas labdarai panaudojamas tikslingai.

Algimantas L. Čepulis, MD, FACS

* * *

Romo Bričkaus informacija apie medicinos problemas Lietuvoje

R. Bričkus yra inžinierius, dirbęs naujų metrologijos, medicinos ir odontologijos įrangos bei instrumentų gamyboje. Jis įkūrė firmą "Euromedika". Nuo 1988 m. išsijungė į Lietuvos pramonę "kur reikia daug smegenų,

mažai žaliavų, neteršia gamtos ir turi paklausą Lietuvos ir užsienio rinkose". Jo manymu tokiai pramonei Lietuva yra palankioje geografinėje padėtyje. Vedamas tų principų 1990 metais jis su dviem Amerikos partneriais "Brown & Sharp" suorganizavo "Brown-Sharp-Precizikos" bendrovę Vilniuje, kuri gamina precizines optikos liniuotes, mata-vimo sistemas. 1993 m. Kaune buvo įkurta *Instrumentation* laboratorija, kuri gamins kraujo dujų-elektrolitų, kraujo chemikalų ir hematologijos tyrimų diagnostinę aparatūrą. Kol kas jie atstovauja Amerikoje pagamintą aparatūrą ir platina Pabaltijo valstybėse. 1993 m. Kaune įsteigta odontologijos įrangos ir instrumentų firma "Medical Technologies", kuri įrengia Vakarų profilio stomatologijos kabinetus.

Anot, R. Bričkaus, dabartinis Sveikatos Apsaugos ministras dr. Antanas Vinkus esąs geras organizatorius ir sėkmingai planuoja bei įgyvendina reformas. Tačiau viskas eina lėtai, nes nėra pakankamai lėšų. R. Bričkaus manymu, Lietuvoje ligoninės turi dvigubai daugiau lovų negu reikia, ligonines išlaikyti reikia daug lėšų. Ligonines perorganizavus ir bent trečdalį jų uždarius, būtų galima daug sutaupyti išlaidų likusioms pagerinti ir pakelti personalo atlyginimą. Lietuvoje, kaip ir Amerikoje, esą per daug gydytojų specialistų, bet trūksta bendros praktikos gydytojų. Praktiškai beveik visi gydytojai yra valdžios samdomi, algos mažos, sunku pragyventi, to pasėkoje atsirado privatūs honorarai, dovanos, kyšiai. Ligoninėms trūksta būtiniausių vaistų, instrumentų. Gydytojai patys perka vaistus, reikmenis operacijoms ir naudoja ligoniams. Jiems už tai turi būti atlyginta. Dauguma gydytojų yra pasišventę ir nori padėti sergantiems. Kol neatsigaus privatizuota pramonė, nepagerės žemės ūkis, kol nebus pravestos sveikatos srityje reformos, sunku tikėtis greito pagerėjimo. Kalbama, kad Lietuvoje dabar yra apie 280 milijonierių, praturtėjusių savo darbu ir gabumais (tik maža dalis jų "mafijozai").

Medicinos ir stomatologijos praktikoje pamažu vyksta privatizacija. Kauno Medicinos Akademijoje veikia privačiais pagrindais stomatologijos studentams mokomoji klini-

tys. Vilniaus universiteto, stomatologijos klinika, "Euromedika" iniciatyva, įsteigė naujausių dantų gydymo technologijos centrą. Lietuvoje didelė problema yra su vaikų dantimis, daugumai jų reikalingas gydymas. Lietuvoje yra 711000 mokyklinio amžiaus vaikų (6-18 metų). o stomatologų yra 2,557. Apie 53% jų turi pažymėjimus dirbti privačiai, bet tik apie 250 dirba vakarietiškai, kiti dirba su sena, valdiška aparatūra. Čia daug vietos Amerikos lietuvių pagalbai: investuoti kapitalą, nuvykus į Lietuvą Amerikos lietuviams odontologams, padirbėti su vietiniais stomatologais, naudojant modernią technologiją. R. Bričkus, pamini keletą odontologų sėkmingai dirbančių, bet reikia tokių daugiau.

Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencija Vilniuje

1995 m. spalio mėnesio 26 d. Vilniuje posėdžiavo aukštųjų mokyklų rektoriai.

Doc. Vytautas Salinka, Kauno Medicinos Akademijos savaitinio laikraščio "Ave Vita" redaktorius, paskelbė Kanados "Tėviškės Žiburiuose" išsamų straipsnį apie aukštųjų mokyklų finansines problemas. Vilniaus technikos universiteto rektorius prof. E. Zavadskas surinko domenis, kaip ir kiek specialistų parengia kitų kaimyninių valstybių mokyklos. Pasirodo, kad Lietuva gerokai atsilikusi nuo pažangiųjų kraštų, o mūsų valdžia bando įrodyti, kad Lietuva turi per daug išsilavinusių žmonių, per daug gydytojų, mokslininkų. Konferencijoje sudaryta komisija, kuri parengs Lietuvos specialistų paklausos analizę.

Aukštųjų mokyklų atstovai dirbo kartu su valdžios žmonėmis, parengiant ateinančių metų mokyklų biudžeto projektą. Tačiau, kai 1996 m. biudžeto projektas buvo pristatytas seimui, mokslo ir sručių reikmėms paskyrė mažiau kaip buvo skirta 1995 m. – visai neatsižvelgta į infliaciją. Pagal kažkokį naują principą. Kai kurioms aukštosioms mokykloms sumažinta net iki 50%. Atrodo, kad daugiausia nukentės Medicinos, Muzikos ir ėilės akademijos ir Vilniaus universitetas. Aukštosios mokyklos ruošia protesto dokumentus. Kalbama apie daliną studentų

apmokėsinimą, kurie konkurso metu nepateko į valstybės finansuojamas vietas. Čia jau gali būti pažeidimas žmonių teisės į mokslą. Daliniu mokslo apmokestinimu aukštoji mokykla neketina spręsti savų finansinių problemų. Vyriausybė, diskredituoja mokyklų autonomiją, siūlo, kad aukštosios mokyklos garantuotų studentų paskolas. Tai būtų rizikinga, nes dabartinėje sistemoje už studentų negražintą skolą, mokykla gali būti parduota iš varžytinių. Valdžia deklaravo paramą mokslui, tačiau tikrovėje, pamažu paramą mažina. Mokslo ir sveikatos būklė yra pavojuje, o valstybė be tinkamo švietimo, mokslo ir sveikatos - valstybė be ateities. Dabartinė valdžia kėsinaisi pakirsti Lietuvos ateities pamatus.

Globos namai grįžusiems Lietuvoje

Juozas Kriauciūnas, MD, besilankydamas Lietuvoje praėjusių metų spalio mėnesį tyrė galimybes Amerikos ir kitur už Lietuvos ribų gyvenantiems lietuviams, kuriems reikalinga globa ar slauga, persikelti į Lietuvą ir ten būti globojamiems ir slaugomiems. Jis aplankė ir apžiūrėjo globos ir slaugos namus, kurie priima iš užsienio atvykusiems apsigyventi, Vilniuje ir Kaune. Jis aplankė patalpas ir pasekė aptarnavimą, kalbėjosi su slaugomaisiais ir namų vadovybe.

Rado, kad globos ir slaugos sąlygos geros. Kambaryje vienas žmogus, už nedidelį užmokestį galima gauti ir antrą kambarį. Iš užsienio sugrįžusieji, gaunantys gyvento krašto Social security ar pensijų mėnesinius išmokėjimus, gali lengvai apmokėti tų namų gyventojo mokesčių, ir dar šiek tiek atliktų. Į gyventojo mokesčių įeina ir gydytojo patarnavimai. Už nedidelį atlyginimą galima gauti įvairius priedinius patarnavimus.

Poros tokių namų adresai ir jų administratoriai:

1. Eksperimentinės ir Klinikinės Medicinos Instituto Garantologijos ir Reabilitacijos Centras, Kalvarijų g-vė 23, Vilnius. Administratorė dr. Jadvyga Čeponienė. Tel.: 77 79 29.

2. Senelių Namai, Kurtinių 1a, Kaunas-Panemunė 30016, Lietuva. Administratorė: dr. Aldona Krinickienė. Tel.: darbo - 74 55 53; namų - 79 77 36 .

J. K.

VDU MEDICINOS FAKULTETO XXI LAIDOS PENKIASDEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

1995 m. liepos mėn. 1 dieną į savo Alma Mater Kaune susirinko tie kolegos, kurie gimnazijas baigę gavo brandos atestatus 1940 metais, Sovietų tankams bildant Kauno, Vilniaus, Panevėžio gatvėmis. Rudenį, kai jie padavė prašymus studijuoti mediciną, jų prašymus užsimojo svarstyti komjaunimo sudaryta komisija. Tik profesorių ryžtu ir pastangomis komjaunuoliai nuo šio darbo buvo atstatyti — priėmimą nulėmė brandos atestato pažymiai. Pradėjo darbą medikų laida, kuriai buvo lemta būti blaškomai okupacijų, karo, trėmimų, genocido ir represijų. Buvo lemta pergyventi sunkiausią laikotarpį Lietuvos istorijoje. Statistika ši syki yra iškalbinga. Studijas pradėjo 212 studentų, iš jų diplomus 1945 m. lapkričio 23 d. gavo 32 studentai. Prie jų prisidėjo eksternais baigę bei iš Vilniaus persikėlę medikai, iš viso salėje buvo 45.

Po 50 metų neišvengiamai susirinko dar mažiau, tik 28. Mirtis nuskynė 14 gydytojų. Šaskrydyje dalyvavo ir 11 kolegų iš JAV bei Švedijos. Beveik visiems tai buvo pirmas susitikimas po 50 metų.

Minėjimas prasidėjo prie Nežinomo Ka-reivio kapo, kur buvo sugiedotas himnas ir padėtos gėlės. Prie Laisvės paminklo nus-kambėjo "Lietuva Brangi". Naujai atstatytoje Medicinos Akademijos Rūmų koplyčioje buvo išklausytos Mišios. Iš ten dalyviai autobusu važiavo į Petrašiūnų kapines ir ten aplankė bei gėlėmis papuošė visų ten palaidotų profesorių kapus. Po pietų di-džiojoje auditorijoje, kuri dabar atžymėta prof. Lašo vardu, vyko oficialioji dalis. Buvo prasminga, kad subuvime galėjo dalyvauti ir savo mintis išreikšti docentė J. Dobrovols-kaitė-Tiknienė, kuri pirmame semestre pa-imdavo į savo globą jaunuosius studentus, ir prof. J. Meškauskas, kuris paskutiniame se-mestre išleisdavo studentus, jau virtusius daktarais.

Minėjimą atidarė buvęs kurso seniūnas, dr. J. Oleka apžvelgdamas 21-mosios laidos audringą gyvenimą. Dalis, pradėjusių studi-juoti, tapo nacių rasizmo gaisro aukomis. Kai nacių okupantai 1943 metais uždarė uni-versitetą, trečiakursiai studentai su profesū-ros palaima užsiregistravo kaip odontologai (stomatologai) ir tęsė studijas pusiau slapta. 1944 m., artinantis antrai sovietų okupacijai, žymi dalis studentų pasitraukė į Vakarus. Sunkus buvo ir baigusiųjų gyvenimas. Ri-zikuodami gyvybe, jaunieji daktarai gydė miško brolius. Penki iš kurso buvo ištremti į Sibiro lagerius, keturi turėjo priverstinai dirbti rusams karo gydy-tojais.

VD universiteto XXI laidos penk-dešimtmečio paminėjimo dalyviai (dalis) lankėsi Rumšiškių muziejuje; iš k. – prie-kinė eilė: d-rai – G. Grinevičius-Grinis, dr. J. Jablonskytė-Umbrasienė, M. Gediminaitė, E. Sakalauskaitė-Stulgienė ir A. Grini-nė; antra eilė: V. Domanskis ir d-rai – P. Arlauskas-Erelis, L. Bulikaitė-Čepelienė, B. Ruškytė-Biskienė, A. Morkūnas, D. Busi-laitė-Kijauskienė, M. Garmus, A. Giedrai-tytė-Drupienė, A. Tamašauskaitė-Domans-kienė, S. Makutienaitė-Rindzevičienė, A. Vitkutė-Valentinienė, J. Petkevičiūtė-Gar-muvienė ir V. Šmulytė-Martusevičienė.

Sveikatos ministras Antanas Vinkus atsiuntė savo sveikinimus, kuriuos perdavė Medicinos Akademijos Rektoriui. Dr. J. Valaitis kalbėjo vardu tų, kurie prieš savo norą buvo atskirti nuo tėvynės ir turėjo tęsti mokslą Vakaruose.

Vakare dar visi susirinko bendram po būviui, kur prie stalų buvo dalinamasi min-timis ir atsiminimais. O kitą dieną, sekma-dienį, buvo visos dienos iškyla garlaiviu į Rumšiškės, į Buities muziejų.

Rimvydas Sidrys MD, JAV

Docentė Emilija Stulgienė atvykusius sveikino eilėmis. Ištraukos:

Sveika senoji Alma Mater!
Mes dirbom penkiasdešimt metų
Žmonių gyvybei ir sveikatai.....
Atlikom pareigą šventai
Tarnavom ištikimai
Priesaiką vykdėm Hipokrato

Griuvo Tarybų Sąjunga
Pakilo laisva Lietuva
Vilniuj Trispalvė plėvesuoja
O mes kaip ažuolai seni
Dar stovim darbo kely
Ir Lietuvai save aukojam

Šiandien susirinkom mes
Studijų švęst sukaktuves
Praėjus penkiasdešimt metų
Atvyko daug kurso draugų
Iš labai tolimų kraštų
Su jais senai mes nesimatėm

VD universiteto medicinos fakulteto XXI laidos užsienio ir JAV medikų susitikimas su Kauno Medicinos Akademijos rektoriumi prof. Vilium Grabausku. Nuotraukoje iš k.: dr. Jonas Valaitis, prof. Juozas Meškauskas, dr. Aldona Labokienė, KMA rektorius prof. Vilius Grabauskas, dr. Cedas Grinis, dr. Meila Biskienė, dr. Sofija Ozelytė, dr. Birutė Biskienė ir dr. Alina Domanskienė.

Medicina Nr. 2(86) 1995

Tespindi draugystės šviesa ...
Lai žingsnius lydi vis tiesa
Ir meilė Lietuvos liepsnoja
Lai Dievas laimina mus
Per likusius amžiaus metus
Belaukiant šviesesnio rytojaus.

Emilija Stulgienė

Dalis suvažiavimo dalyvių prie Alma Mater atvirų durų.

DR. JULIAUS KAUPO 75 GIMIMO METINIŲ (1920 - 1995) MINĖJIMAS KAUNE

Š. m. birželio 5 d. Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejuje buvo iškilmingai paminėtas išėivijoje miręs (1964 m.) gydytojas-psichiatras, rašytojas, žemininkų kartos bendraamžis, literatūros kritikas, eseistas Julius Kaupas.

Jis buvo pilna ta žodžio prasme, Kauno miesto augintinis. Čia gimęs, mokėsis, paslaptiingiausias senamiesčio kampelius iššniukštinėjęs ar tai vienatvės ieškant ar tai su draugais "kareivėlius žaidžiant". "Dr. Kripštukas Pragare" yra lyg odė Kauno senamiesčiui, realizavimas jo vaikystės svajonių; tai kūrinys – unikumas, neturintis sau panašaus mūsų literatūroje; tai filosofinė pasaka suaugusiems – ne vaikams.

Iš užjūrių minėjime dalyvavo Dalia Galaunytė-Kaupienė-Augūnienė, buvusi Juliaus žmona ir jo bendraklasis Kęst. Čėrkeliūnas. Dalia, pasveikinusi gausią auditoriją ir padėkojusi atvykusiems, kad jie savo dalyvavimu pagerbia Julijų, perskaitė sūnaus Algio Kaupo labai šiltą ir jautrų žodį, prisimenantį savo tėvą.

Akademinėje minėjimo dalyje doc. R. Karmelavičius plačiai, giliai ir sistemingai analizavo Juliaus Kaupo kūrybos pobūdį, ieškojimą paslėptų dvasinių turtų, ypač klasiškai išreikštą pasakos ir realybės santykį.

Doc. J. Jasaitis atskleidė ir paryškino J. Kaupo asmenybę bei jo susidomėjimą įvairiomis meno šakomis iš laiškų rašytų savo uošviui Pauliui Galaunei – menotyryninkui, Lietuvos kultūros puoselėtojai. Tie laiškai, prisiminkim, turėjo būti "nekalti", nes geležinė uždanga tebeegzistavo... Įžymių žmonių laiškai – susirašinėjimas yra gaivus šaltinis jų asmenybei pažinti. Laiškais ypač džiaugėsi P. Galaunė, dešimtmečius atskirtas nuo Vakarų.. J. Kaupo laiškuose randame įdomių epizodų, kurie padeda suvokti abiejų – Galaunės ir Kaupo - interesų sferą. Juose atsispindi Juliaus meninis išvalgumas, dominęs P. Galaunę. Jie diskutuoja apie A. Galdiką, V. Kasiulį, JAV meno muziejus, Afrikos archeologinę skulptūrą, Pollacko "snobizmą"

Vaizdas iš dr. J. Kaupo minėjimo Kaune.

(J.K.). Julius mėgstas impresionizmą. Pripažįsta, kad jis pats, t.y. Kaupas, mėgstas dirbti su pastele (jis 1947-1949 m. lankė Freiburgo dailės ir pritaikomojo meno mokyklą). Jo namo sienos prikabinėtos Kauno, Vilniaus ir Vokietijos vaizdų "a la Utrillo"...

Muzikos darbuotoja G. Širvytė parodė "komplikuotąjį" Kaupą kaip žmogų, paryškino jo nueitą gyvenimo kelią, visuomeninę veiklą, daugiašakį kūrybos pobūdį. Cituoju: "Rašytojas J. Kaupas buvo metamorfoziškas žmogus. Vienu metu jis buvo Kaupas – Coppelijus, valiūkiškas Tomas Soyeris ir išmintingasis Don Kichotas; Tomas Nipernadis - keliaujantis keistuolis, pasiruošęs padėti pirmam sutiktajam ir Daktaras Kripštukas, siūlantis stebuklingus savo vaistus. Dar jis buvo Didysis Molnas - svajotojas, klajūnas, "menininkas pačia savo prigimties esme".

Ištraukas iš "Daktaro Kripštuko Pragare" nuotaikingai perskaitė aktorai S. Bagaliūnas ir L. Zarubaitė, smuiku palydint muzikui Ch. Šusteriui.

Juliaus bendraklasiai-draugai, atidarė prisiminimų skrynelę, skaitė jo laiškus, eilėraščius, esejus. Buvo pageidauta, kad J. Kaupo raštai, likę rankraščiuose ar pasklidę periodikoje, būtų surinkti ir išleisti. Be literatūros darbuotojų, Lietuvoje mažai kas žino apie šį neeilinį, unikalų rašytoją.

Nusileidus laiptais žemyn, svečiai jaukiai bendravo ir vaišinosi muziejaus menėje.

Ypatinga padėka dėl šio minėjimo pasisėkimo priklauso ir Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorei Aldonai Ruseckaitėi.

Vytautas Majauskas, MD

SŪNAUS LAIŠKAS APIE TĖVĄ MIRUSIAM PRIEŠ 25 METUS

Pirmiausia noriu padėkoti muziejaus vadovybei už šio vakaro, mano Tėvelio 75-ųjų metų sukakties minėjimo suruošimą. Dėkoju muziejaus direktorei p. Aldonai Ruseckaitei už jos pastangas (rūpestį), ir už malonų pakvietimą dalyvauti šiame minėjime. Deja, aš negaliu ši vakarą būti kartu su jumis, tačiau tikėkite, ši vakarą mano žmonos ir mano sesutės Jūratės mintys yra kartu su Jumis.

Ryškiausi prisiminimai apie Tėvelį yra iš laikotarpio, kai mes gyvenome Detroito. Jis tuo laiku dirbo psichiatru Wayne apskrities ligoninėje. Aš tuo laiku buvau 13 ar 14 metų, o mano sesutė, Jūratė, 8 ar 9-rių metų. Vakare, grįžęs iš darbo, Tėvelis dar kartą peržiūrėdavo pacientų ligos aprašymus, o po to padėdavo man ir Jūratei ruošti pamokas ir kartais pasižiūrėdavo kartu su mumis vieną ar kitą televizijos programą.

Mes buvome jauna šeima ir pas mus dažnai būdavo svečių, tad mes su Jūrate mėgom klausytis jų pokalbių. Su Jūrate, kaip daugelis brolių su seserimis, kartais susipykdavom, tad Tėvelis turėdavo mus taikyti. Kiek prisimenu Jo dienos ir vakarai buvo labai užimti ir Jis neturėjo daug laiko rašymui. Tačiau šeštadieniais namai priklausė Jam vienam. Mano sesutė, Mama ir aš važiuodavome į lietuvišką mokyklą. Sesutė ir aš kaip mokiniai, Mama kaip mokytoja. Kai grįždavome, Tėvelis būdavo rūsyje, sėdėdavo prie mano - mokinuko stalo, ore sklaidėsi dūmai iš Jo pypkės ir stalas buvo apkrautas popieriaus lakštais, prirašytais Jo būdinga rašysena. Tėvelis tada būdavo geroje nuotaikoje ir su mielu noru nuveždavo mus į krautuvę nusipirkti ar tai ledų ar saldainių. Jis būdavo laimingas, nes tą dieną turėjo laiko rašyti.

Mano Tėvas buvo aukštas, mielas, švelnus žmogus. Jis mylėjo gyvenimą ir žmones, nes negalvojo apie save per daug rimtai. Jis mėgo filosofiją ir literatūrą ir dau studentų gerbė Tėvelį kaip patarėją ir vadovą. Daugelį atvejų Jis mokėjo į gyvenimą žiūrėti jauno žmogaus akimis. Jo eiseną buvo panaši į prancūzų

Dr. Julius Kaupas su šeima Detroito.

filmų aktoriaus Jaques Tati, filme "Pono Hulot atostogos", truputį nuo liemens palinkęs į priekį, ranka prilaikydamas burnoje pypkę, pasiruošęs su šypsena priimti viską, ką Jis matė aplinkui save. Ant mano kambario sienų Tėvelis nutapė Paryžiaus gatvės vaizdą. Jam labai patiko muzika, susitikimai su draugais. Jis mėgo džazą ir Brechto dainą "Jack, vadinamas peiliu". Yra kaž kur užsiikusi nuotrauka, kur mūsų namų salionas yra išdekoruotas kaip piratų laivas ir Tėvelis stovi apsirengęs kaip piratas.

Mano Tėvas labai tikėjo žmonėmis, jų galimybėmis ir į tai, kad žmonės gali pasikeisti. Psichiatrinėje ligoninėje, kur jis dirbo, Tėvelis suorganizavo, kad ateitų kirpėjas ligoniams sušukuoti plaukus ar padėti pasidažyti, nes tai pacientams pakeldavo nuotaiką ir tuo pačiu padėdavo greičiau pasveikti. Jis labai pergyvendavo, jeigu suaugę vaikai bandydavo patalpinti senus tėvus į psichiatrines ligonines vien tik dėl to, kad jie buvo seni, ligoti ir vaikai nenorėjo tėvais rūpintis.

Labai įdomu, kad pasakoje "Dr. Krištukas Pragare" mes matome tik vieną žmogų pragare, tai vaistininką, kuris yra ten patekęs per klaidą, per valdininko neapdairumą, kuri

dr. Kripštukas galėjo atitaisyti. Aš manau, kad mano Tėvas tikėjo į atleidžiantį Dievą, kuris suprato žmonių ribotumą ir silpnybes ir, nors ir tolimas, daugiausiai buvo pajaučiamas per kitų žmonių gerus darbus.

Mano Tėvelis mylėjo Lietuvą, ir ypač Kauną. Būdamas jaunas, jis dviračiu apvažiavo didelę dalį Lietuvos ir pažinojo įvairiausių Jo gimtojo miesto, Kauno, kampelius.

1944 metais kaip daugelis jo generacijos, Tėvelis pasitraukė nuo artėjančios sovietų okupacijos ir išvyko į Austriją ir Vokietiją. Jis studijavo mediciną ir meną, susilaukė šeimos. Aš negaliu išsivaizduoti koks buvo gyvenimas po karo Vokietijoje. Man vis prisimena viena nuotrauka, kurioje stovi Mama, Tėvelis ir aš, apsikabinęs Tėvelio koją. Aš esu mažas berniukas, mes visi žiūrime į foto aparatą, o fone matosi subombarduoto namo griuvėsiai.

Kai mano Tėvai išvyko iš Lietuvos, jie tikėjosi sugrižti už poros mėnesių. Tačiau laikui bėgant ir keičiantis pasaulio politikai, jie turėjo emigruoti į Ameriką ir ten pradėti naują gyvenimą. Jie buvo aktyvūs lietuvių studentų organizacijose, dalyvavo lietuvių rašytojų ir gydytojų sąjungose. Mano Tėvas ir toliau rašė pasakas ir noveles, spausdino jas Amerikos lietuvių spaudoje. Mano Mama pasakojo, jog Tėvelis dažnai jautėsi rašas žinias apie save, dedas jas į butelį ir metas į jūrą, tikėdamas, kad tos žinios kada nors pasieks gimtąjį kraštą.

Mano tėvai pergyveno siaubingus įvykius Lietuvoje ir galvojo apie savo draugų, giminių ir tėvų likimą. Su laiku jie pradėjo gauti laiškus, adresuotus "Dalia Gandas", fiktyvia pavarde, nes žmonės bijojo, kad tie, kurie turi giminių Vakaruose, bus įtariami ir nubausti. Tuose pirmuose laiškuose buvo labai mažai asmeniško ryšio bei atvirumo: "... kaip laikotės, tikimės jūs esat sveiki, mažoji Jūratė turi pirmuosius dantukus, pas mus gražus oras". Bet ir tai pusė laiškų Tėvų nepasiekdavo.

Aš manau Tėveliui buvo sunku gyventi be ryšio su artimaisiais. Aš prisimenu, kad kai tik lietuviai sueidavo, prasidėdavo kalbos apie Tėvynę, lietuviškos dainos. Tai būdavo bandymas sukurti kažką šilto ir brangaus

tautiečių tarpe dideliame svetimame naujame krašte.

Kai aš pirmą kartą atvykau į Lietuvą, 1980 m., buvau kažkaip perpildytas niekados nematyto krašto atpažinimu. Mane nepaprastai sujaudino aerouoste susirinkę giminės su gėlėmis rankose, atvykę sutikti manęs ir Mamos. Kai mes vaikščiojome Vilniuje, viskas, nors niekad nematyta, man atrodė pažįstama ir sava. Kalneliai ir augmenija, supančios pilį, senos bažnyčios, gatvės atrodė nepaprastai spalvingos.

Kaune aš mačiau gimnaziją, kurioje mokėsi Tėvelis, ir miesto rotušę. Aš galvoju kaip jis kūrė pasaką apie sniego senį, mylintį alyvos medį, kuri Jis matė pro rotušės langą.

Kai pirmą kartą pamačiau savo senelį, Paulių Galaunę, aš nežinojau, ką jam sakyti. Mes buvome panašūs - maždaug to paties ūgio ir išvaizdos. Aš apžiūrėjau jo bute daugybę knygų ir meno kūrinių, buvau toks išdidus jo atsiekimais. Bet kartu aš buvau pilnas gilaus liūdesio, žinodamas jo sunkų gyvenimą ir dėl to, kad senelis jau buvo 90 metų. Aš pajutau didžiulį praradimo jausmą.

Vaikščiodamas Vilniuje ir Kaune, matydamas rusų kareivius ir tuščias krautuves, aš pergyvenau fizinę ir psichologinę okupacijos priespaudą, kurią tuo metu patyrė Tėvynėje lietuviai.

1990 metais, kai mes su žmona, mama ir jos vyru Algiu, atvykome į mano senelio 100-to metų amžiaus sukakties minėjimą, Lietuva ruošėsi atgauti nepriklausomybę. Aš jaučiausi išdidus, susitikdamas žmones, kurie stengėsi kurti naują gyvenimą. Lankydamas muziejų, gėrėjausi liaudies meno kūryba ir Čiurlioniu. Jie man patvirtino, kad, nežiūrint sunkiausių sąlygų, žmonės sugebėjo kurti.

Kartu su žmona mes aplankėme Mamos ir Tėvelio matytas vietas ir Rotušę, apie kurią Tėvelis rašė savo pasakose. Aplankėme ir senelio lankytą mokyklą, dalyvavome jam skirto Rūpintojėlio šventinime jo gimtajame miestelyje ir medžiuose paskendusiose kapinėse, kur Paulius yra palaidotas.

Aš norėčiau pateikti ištrauką iš mano Tėvelio pasakos "Pasaka apie neramų žveją Silvestrą", kurioje jis aprašo smuklę pakeliui į dangų.

"...netoli dangaus vartų, dulkėtoje pakelėje, esanti begalo sena smuklė. Numirę žmonės, baigę savo žemės keliones, sustoja pailsėti, pagalvoti apie savo gyvenimą ir pasipasakoti savo nuotykius, prieš eidami į dangų, kad begalinėje laimėje neišsektų jų ilgesys. O esą klajūnų, — ir čia Silvestro balsas suvirpėjo, — esą neramių klajūnų, kurie, klausydamiesi nuotykių, taip pasiilgsta žemės, kad viską pametę grįžta atgal.

— Na ir ? — paklausė kapitonas, iš lėto sukiodamas vyno stiklą tarp pirštų.

— Negi dar nesupratai? — tyliai ištarė Silvestras — grįžę iš ten, dažniausiai tampa jūreiviais.

Minutei jis stabtelėjo ir tęsė.

— Ir aš kartais klausiu save, ar tik mes nesame grįžę iš anos smuklės, pro kurios nušvitusių langą jau matėsi dangus. Sakyk, iš kur tas mūsų troškulys žemėje neatrandamų šalių? Kodėl mes nepasitenkinam laime, kurią taip vertina visi?

Ir jis vienu gurkšniu išgėrė savo vyno stiklą.

Man atrodo, kad žmonės, kurie taip myli gyvenimą, kurie taip nori kalbėti apie savo nuotykius, svajones ir sapnus, tampa rašytojais".

Jūreivio pasaka man padarė nepaprastą įspūdį. Ji turi jauno žmogaus romantikos, kelionių nostalgijos ir kažkokio fatalizmo. Toje pasakoje yra ir gilaus liūdesio, liūdesio kylančio iš atsiskyrimo nuo tėvų ir Tėvynės. Liūdesio, kurio niekuomet neprarandama ir neužmirštama, nes užmiršti reiškia užmiršti viską, ką praradome.

Aš norėčiau tikėti, kad Julius Kaupas gal būt ši vakarą sugrįžo į tą smuklę ir Jis yra laimingas, kad Jo pasakos, tos žinios įdėtos į butelį ir įmestos į okeaną sugrįžo į Tėvynę.

Aš pasigendau Jo!!

Algis Kaupas

* Algis Kaupas turi MA filmų ir televizijos programų parengimų srityje. Dirba kaip "sound engineer" su įvairiomis dokumentinėmis filmomis televizijai. Paskutiniu laiku daug dirbo Walter Cronkite TV programų parengimui. Red.

LIETUVIŠKA LIGONINĖ PIETŲ AMERIKOJE

1963 m. dr. Jonas Kunca nupirko Argentinoje privačią ligoninę iš profesorių *Costa, Puga ir Derassi*, kurie ją buvo uždarę dėl ekonominių sunkumų. Dr. J. Kunca ligoninę pavadino "*Clinica Baltica*". Tai kompromisinis vardas, kadangi aš lietuvis, o mano žmona latvė — rašo dr. Kunca.

Jau po metų ligoninė pasirodė esanti per maža. Dėl to buvo pristatytas antras aukštas. Lovų skaičius pakilo iki 30. Ligoninėje dirbo 25 gydytojai ir du biochemikai, kuriems buvo mokama už atliktą darbą. Buvo laikoma kraujo atsarga ("kraujo bankas") skubioms transfuzijoms. "Baltikos klinikoje" dirbo trys anesteziologai, vienas kardiologas, vienas ausų-nosies-gerklės specialistas, vienas akių ligų specialistas, du akušeriai-ginekologai. Kiti buvo budėtojai, ligonių priiminėtojai ir asistentai operacijoms, kurias darė ligoninės savininkas. Ligoniniai ligoninėje laikomi minimalių dienų skaičių: po apendicito operacijos, jei nekomplikuota — dvi dienas, po žarnų operacijos — penkias dienas, po gimdymų — dvi dienas ir panašiai.

Ligoninė buvo sudariusi su vietine Mendozos valdžia sutartį, pasiimdama atsakomybę už 30 000 tarnautojų sveikatą: gydymą ir vaistus. Reikėjo viską daryti, kad išvengtų susirgimų, o susirgusius kuo greičiau išgydyti.

Jonas Kunca, MD, Australija

"*Clinica Baltica*" 1978 metais buvo parduota buvusiems ligoninės tarnautojams gydytojams, nes savininkas (dr. Kunca) išvyko į Australiją. Ligoninė dar tebeveikia. "*Clinika Baltica*" ar tik nebus pirma grynai lietuviška privati ligoninė užsienyje?

ALGS VEIKLA

ALGS VALDYBA

Pirmininkas: A. VANAGŪNAS, M.D.	237 S. Grove Dr., Oak Park, IL 60302,	708-386-3454
Vicepirm.: G. BALUKAS, M.D.	P.O. Box 734, Beverly Shores, IN 46301	219-879-2165
Sekr./Izd.: A. PAKALNIŠKIS, M.D.	1619 Kaimi Ct., Naperville, IL 60540	708-717-7351
Ryšiai su Lietuva: D. VARIAKOJIS, M.D.	7148 S. Campbell, Chicago, IL 60629	312-436-2559
Specialiems reikalams: K. JABLONSKIS, M.D.	1944 Sunnyside, Westchester, IL 60153	708-562-3543

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos valdybos posėdis 1995 m. rugsėjo 6 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Dalyvavo pirm. A. Vanagūnas, G. Balukas, D. Variakojis, V. Šaulys ir kviestiniai ILG draugijos nariai: Renata Variakojytė ir Edis Razma.

Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos atkūrimo galutinam sprendimui įvykdyti nutarta sukviesti narių susirinkimą, kuriame

bus diskutuojama, kodėl reikalinga gydytojų organizuota veikla. Daugumas noriai dalyvauja LAMA seminaruose. ALGS valdybos pradėti darbai būtų sklandžiau vykdomi. Narių tarpe būtų galima išvystyti kitokią veiklą. Tiems klausimams būtų verta išgirsti kitų nuomones. Susirinkimas įvyko 1995 m. lapkričio 10 d., La Perla restorane, 4135 So. Wolf Rd., Hillside.

Grupė lietuvių gydytojų nusprendė atgaivinti Illinois Lietuvių gydytojų draugiją. Iš dešinės: Paulius Slavėnas, Gediminas Balukas, Edis Razma, Daina Variakojis, Arvydas Vanagūnas, Renata Variakojytė ir Vacys Šaulys.

ILGD

Illinois Lietuvių Gydytojų draugijos iniciatorių grupė Čikagos vakariniame priemiestyje, Hillside sukvietė lietuvius gydytojus į La Perla restorano patalpas rudens susirinkimui-vakarienei. Nežiūrint blogo, smarkiai lietingo ir su grėsme sniego audros, esant, palyginamai, vėlyvam vakarui susirinko nemažas būrys gydytojų ir svečių — daugiau 60 žmonių.

Istoriniai ILG draugija, daugiau trejetos dešimtmečių buvo viena iš aktyviausių lietuvių medikų draugijų sąjungos rėmuose: veikli organizacinėje ir kultūrinėje srityje.

Prieš 5 metus išrinkta valdyba užsiangažavo tvirtai – reguliariūs susirinkimai su klinikinėmis ir visuomenio pobūdžio programomis. Dėja, neilgai. Po metų staiga beveik viskas apmirė. Praėjo beveik 4 metai tylos. Kai kada susitikę kolegos klausinėdavo, kas nutiko draugijos valdybai. Veiklos veteranai prisimindavo, kad Illinois Lietuvių gydytojų draugija kasmet tūkstantinėmis skirdavo premijas mokykloms, kultūrininkams, literatams, menininkams ir pn. Kasmet rengdavo šaunius pavasarinis pobūvius, sukaktuvinius, kaip Vasario 16-tosios, paminėjimus, draugijos valdyba ištiesdavo pagalbos ranką PLGS

Illinois Lietuvių Gydytojų draugijos rudens pokylio iniciatoriai ir paskaitininkė. Iš k. Paulius Slavėnas, Renata Variakojytė, Gayle Rousseau, Edis Razma, Daina Variakojytė, Richard Rousseau ir Arvydas Vanagūnas

valdybai ruošiant suvažiavimus ar kitus parengimus. Lietuvai atgimstant ir atgavus Nepriklausomybę iškilo daug darbų, kurie galėjo būti atliekami daug geriau esant organizuotiems, ne kaip pavieniams. Dalinai tą spragą užpildė PLGS valdyba. Bet jos darbų horizontas platesnis: ji visus Amerikos gydytojų veikiančias draugijas ragino prisidėti prie jau laisvos Lietuvos sveikatos lygio kėlimo, organizuojant atvykusių iš Lietuvos gydytojų supažindinimą su Amerikos medicina, organizuojant audio-video sistemą Lietuvos medikams, ištiesiant pagalbos ranką atvykusiems medicinos studentams ar jauniems gydytojams. Pasigedo veiklos ne vien vyresnieji gydytojai, bet ir kitos visuomeninės ar šalpos organizacijos. Tai pastebėjo ir mūsų jaunieji medikai, kurie ir sukviestė šį susirinkimą. Tai lyg zondavimas ar mūsų gydytojai aptingo, ar pavargo, o gal jie nebeturi laiko bendrais gyvenimo reikalais domėtis, gal depresija ir apatija juos kankina. Jaunieji pamatė, kad bendrai dirbti būtų smagiau ir rezultatai bus gersni. Bet tai tik keletas jų. Tame susirinkime buvo atsiklausta ir kitų ar įmanoma pabusti po 4 metų snaudulio?

Susirinkimo programą pradėjo Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos pirmininkas dr. Arvydas Vanagūnas, jam talkino dr. Edis Razma ir dr. Renata Variakojytė. Dalyviai

buvo supažindinti su ivairiaspalve medicinos pagalba Lietuvai. Atsižvelgiant į susirinkusiųjų entuziazmą, susirinkimui pirmininkaujantis dr. Edis Razma pažadėjo sukviesti kitą Illinois lietuvių gydytojų susirinkimą su narių verbavimu kada nors pavasarį, grįžus iš 1996 m. LAMA žiemos seminaro (vasario 17 - 24 d. d.) Kanadoje.

Išsamų pranešimą padarė ilgėliau Lietuvoje viešėjusi jauna neurochirurgė dr. Gail Rousseau, dirbanti Chicago Institute of Neurosurgery and Neuroresearch.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija — OLGD

OLGD parengimai – vasaros gegužinė ir metinis narių suvažiavimas – virtę tradiciniais draugijos parengimais, įvyko ir šiais metais.

Mokytojos I. Gedrienės pranešimas apie APPLE veiklą Lietuvoje. Nuotr. D. Degesio, Jr.

Vasaros gegužinė įvyko rugpiūčio 29 dieną *d-rų Dainiaus ir Romos Degesių* sodyboje. Šiltas, saulėtas besibaigiančios vasaros oras, prisidėjo prie geros nuotaikos. Jaunesnieji ir anukai lakstė ir maudėsi, o suaugusieji valgė ir šnekučiavosi medžių pavėsyje. Mokytoja Irena Gedrienė buvo valdybos paprašyta pakalbėti susirinkusiems apie A.P.P.L.E. organizacijos ruošiamus kursus Lietuvos mokytojams.

Metinis narių suvažiavimas įvyko spalio 29 d. Prasidėjo su šv. Mišiomis už mirusius narius Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje. Po to vyko darbo posėdis Lietuvių Namuose, kuriame dalyvavo keturiolika narių. Po diskusijų buvo priimtas dr. J. Šontos pasiūlymas pakelti nario mokesčių ir aukų kultūrinei premijai nuo 65 iki 100 dol.

1995 m. OLGD susirinkimo darbo posėdis; iš k. d-rai: J. Skrinska, viešnia iš Lietuvos dr. Varkalienė, J. Stankaitis, E. Juodėnas, R. Degesienė, G. Matienė ir N. Juškėnienė.

Nuotr. D. Degesio, Jr.

Dabartinė valdyba buvo perrinkta dar vienai kadencijai. Pareigomis pasiskirstys pirmajame valdybos posėdyje.

Trisdešimt devintą kultūrinę premiją nariai paskyrė slaptu balsavimu rašytojai-žurnalistei Aurelijai Balašaitienei už daugiametį bendradarbiavimą lietuviškoje spaudoje.

Po skanių pietų Lietuvių Namuose ir Kultūrinės premijos įteikimo kalbėjo tarptautinių bankinių operacijų ir paskolų žinovas Rimantas Aukštuolis. Jis, kaip tos srities patarėjas Lietuvos bankams, dvejus su puse metų su savo šeima gyveno ir dirbo Vilniuje.

Po įdomaus R. Aukštuolio pokalbio, susirinkusieji išgirdo Izabelės Stankaitienės jautrų eilėraštį, ir po to, visiems sugiedojus "Lietuva Brangi", susirinkimas buvo užbaigtas.

Dainius Degesys

OLGD valdyba įteikia A. Balašaitienei premiją; iš k.: d-rai V. Maurutis, išd., D. Degesys -- pirm., V. Gruzdis -- sekr., ir J. Šonta -- vicepirm. (A. Skrinskos - nėra).

Nuotr. R. Degesienės, Jr.

OLGD narių žmonos; iš k.: Aldona Maurutienė, Izabelė Stankaitienė, svečias Račylienė, Roma Čepulienė, Vanda Gruzdienė, Teklė Šontienė.

Nuotr. D. Degesio, Jr.

Laureatei A. Balašaitienei dr. Degesys ir G. Matienė prisega gėlę. Nuotr. R. Degesienės, Jr.

GAJA

ATEITININKŲ MEDIKŲ KORPORACIJA

LITHUANIAN CATHOLIC PHYSICIANS' ASSOCIATION

"GAJOS" KORPORACIJOS VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Įvyko 1995 m. rugsėjo 10 d. su pamaldomis Pal. Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčioje ir susirinkimu Ateitininkų Namuose, Lemonte.

Nuo 1993 m. pavasario "Gajos" valdyba sudaro d-rai: Antanas Razma – pirm., Petras Rasutis – sekr.-ižd., Eligijus Lėlis – vicepirm. ir Dana Brazdžiūnaitė – valdybos narė.

Pirnininkas pradėdamas visuotinę susirinkimą, pastebėjo, kad labai mažai dalyvauja jaunųjų narių. Profesiniai darbai ir šeimų rūpesčiai apsunkina mūsų jaunuosius korporantus aktyviai įsijungti į korporacijos veiklą. Kai kurie nerodo didelio susidomėjimo. Mums vyresniesiems "Gaja" ypatingai miela, nes suteikia progą socialinam pabėdravimui. Bet kyla klausimas, ar to pakanka "Gajos" principų įgyvendinimui? Išklause pranešimus, mėginsime tuos klausimus diskutuoti būdu panagrinėti.

Šiuo metu "Gajos" Korp! JAV turi 67 aktyvius narius ir 121 (su Kanada) narį-bendradarbį. Nuo 1993 m. mirė 12 narių. P. Rasutis perskaitė jų pavardes ir jie buvo pagerbti tylos susikaupimo minute.

Valdyba nuo 1993 metų vieną ar du kartus per metus sušaukia narių susirinkimus, kurie aprašomi lietuviškoje spaudoje ir "Medicinos" žurnale. Valdyba bendradarbiauja su dr. K. Pemkumi ruošiant "Gajos" korporacijos istoriją. Korporacijos nariai fiziniai prisidėjo prie dr. Pemkaus didžiulio knygų archyvo supakavimo ir dviejų talpintuvų pakrovimo persiuntimui į Lietuvą. (Susidarė 58 tūkstančių svarų krovins).

Nuo 1993 metų valdyba susirašinėja su keletu Lietuvos gydytojų "Gajos" Korp! atkūrimo reikalais Kauno Medicinos Akademijoje ir Vilniaus universiteto medicinos fakultete. Ateitininkų kongreso išvakarėse 1994 m. įvyko Lietuvos ir JAV gajininkų susirinkimas Vilniuje. Po kongreso valdyba nusiuntė Kauno "Gajos" valdybai korporacijos

Dalis susirinkimo dalyvių.

juostelių, vėliavos spalvas ir "Gajos" įstatus. Numatyta padėti Kaune studijuojantiems korporantams finansiškai. Komunikacija nėra sklandi ir projektai labai lėtai vystosi.

1994 metais "Gajos" valdyba per dr. A. Damušį paskyrė pinigų remti filosofijos mokslų doktorantus. Parama pasinaudojo keturi doktorantai. Vienam "Gajos" korporantui Lietuvoje buvo numatyta dalis piniginės paramos specialybės studijoms Austrijoje.

Susirinkime kalba dr K. Ambrozaitis. Šalia prie prezidiumo stalo d-rai: pirm. A. Razma ir J. Meškauskas. Nuotr. V. Šaulio

"Gajos" korporacijos atkūrimas Lietuvoje. Studentų katalikų medikų korporacija "Gaja" yra įregistruota KMA, įstatai priimti 1992 m. gruodžio 13 d. Korporacijos globėjas yra prof. Alfredas Purtokas. Korporacijos valdybos pirmininku buvo med. stud. Tomas Žemaitis. Išeivijoje "Gaja" vadovaujasi pirmaisiais studentų ateitininkų medikų įstatais, kurie buvo patvirtinti Kauno universiteto senato 1929 m. vasario 21 d. Įstatuose ypatingai pabrėžiami 5 principai: katalikiškumas, tautiškumas, inteligentiškumas, visuomeniškumas ir šeimyniškumas. "Gajos" korporacija KMA veikia pagal savus įstatus. Bandoma abiejų statutų redakciją suderinti, kad veiklos gairės būtų visiems priimtinos – KMA ir išeivijoje. Kiek žinome, Lietuvos gajininkų veikla orietuojasi vargan patekusių senelių ir ligonių lankymą ir globą. Be abejo, Lietuvos korporacijos veiklos dirva plati. Atrodo, kad ir dabartinis sveikatos ministras dr. Antanas Vinkus "Dienovidyje" ryškiai pabrėžė krikščioniškos meilės svarbą medicinos praktikoje.

Po pirmininko dr. Razmos pranešimo susirinkime kalbėjo prof. J. Meškauskas, prieš keletą savaitių grįžęs iš pirmos viešnagės Lietuvoje su dideliu "bagažu" išpūdžių. Susitiko su keliais buvusiais bendradarbiais VDU, medicinos fakultete. Dabar buvo pakviestas į KMA skaityti paskaitą akademikams. Susitiko ir su keliais buvusiais gajininkais, bet apie "Gajos" reikalus daug nesužinojo. Dr. J. Meškauskas yra vienas iš korporacijos kūrėjų. Jis priminė, kad "Gajos" kurimosi laikais reikėjo nugalėti daug kliūčių.

Dr. Kazys Ambrozaitis apie "Gajos" veiklos perspektyvas išeivijoje ir Lietuvoje. Jis pranešime buvo optimistas. Jaunieji turėtų perimti vadovavimą, o mes vyresnieji jiems padėsime...

V. Šaulys pasakojo apie "Gajos" padėtį Lietuvoje. Sunku pilnai suvokti jų veiklos problemas taip trumpai susitikus tik su pavieniais korporantais. Kaune teko trumpai pasikalbėti su dr. A. Purtoku. Vilniaus universitete yra galimybė "Gajai" įsikurti, jeigu atsirastų buvusių, jau vyresnio amžiaus, gajininkų, kurie padėtų suorganizuoti "branduolį".

Ateitininkų Federacijos vadas J. Polikaitis kalbėjo apie ateitininkijos veiklą Lietuvoje ir čia išeivijoje. Lietuvoje yra gerų ir pasišventusių vadovų ateitininkams. Bet reikia jų kur kas daugiau. Ateitininkai gauna iš čia paramą vasaros stovykloms, kursams.

Viešniai iš Lietuvos akompanuojant traukia sutartinę trio: J. Polikaitis, K. Ambrozaitis ir P. Kisielius.

Parama jiems reikalinga. Išėivijos veikloje yra nemažai trukumų. Sudaryta studentų valdyba. Jaunučiai ir moksleiviai aktyvūs. Jis išdėstė ateities veiklos planus ir žiūri į visą optimistiškai.

* * *

1995 m. lapkričio 9 d. "Gajos" korporacijos valdybos posėdis

Dr. Elena Baltrušaitienė kooptuota valdybos sekretorės pareigoms. Manoma, kad jos talka valdybai palengvins palaikyti ryšius su Lietuvos gajininkais. Š. m. rugpjūčio ir dalį rugsėjo mėnesio dr. Baltrušaitienė praleido Lietuvoje. "Gajos" reikalais lankėsi Kaune ir Vilniuje. Susitiko su keliais prieškariniais korporantais. Posėdyje pasidalino patirtais išpūdžiais.

Pirmininkas pranešė, kad laukias žinių iš KMA "Gajos" pirmininko. Svarstyta galimybė išleisti naują "Gajos Aido" numerį. Dr. K. Pemkus painformavo, kad "Gajos" istorijos-albumo paruošimas eina prie pabaigos.

Pirmininkas pranešė, kad turėjo progos "Gajos" reikalais pasikalbėti su Čikagoje besilankančiais svečiais iš Lietuvos — Vidu Abraičiu (Lietuvos ateitininkų Federacijos pirmininku) ir Petru Pliumpa (patarėju vyriausybei religijų klausimais).

* * *

Jaunų medikų idealizmas gyvas Lietuvoje

(KMA ketvirto kurso medicinos studentės laiškas tetai Čikagoje)

... Man sekasi neblogai. Jau sėkmingai baigiau trečią kursą, dabar atostogauju. Šie mokslo metai buvo tikrai sudėtingi. Studijavom daug sunkių, bet įdomių ir naudingų dalykų. Taip pat šiais metais atlikau medicinos sesers praktiką (tai būtinas KMA mokymo etapas). Todėl buvo puiki proga tiesiogiai pajusti mano būsimos profesijos specifiką, susidurti su būsimomis gydytojo problemomis. Labiausiai mane ligoninėje nustebino tai, kad seni, paliege, neturintys jėgų žmonės yra labai prastai slaugomi. O juk tai, lyg didžiausio mūro pamatas, nuo kurio

tvirtumo priklausys to žmogaus gydymas ir pasveikimas. Žinoma, mūsų ligoninėms trūksta daug ko: aparatūros, instrumentų, pinigų. Bet dėmesio, šilumos ir meilės turėtų netrūkti. Manau, tai jau pačių dirbančiųjų apsileidimas. Todėl man ši praktika buvo gera pamoka ateičiai. Supratau, kad gerai nustatyti ligą, gerai gydyti — tai tik pusė darbo. Ne mažiau svarbūs yra meilė, dėmesys ir užjautimas sergančiojo. Tokios mano mintys, tikslai ir siekimai. Aš dar žengiu tik pirmuosius žingsnius šioje atsakingoje ir sudėtingoje srityje — medicinoje. Tik pradėdū pažinti darbą, suprasti ko reikia geram gydytojui.

Na, o laisvalaikiu, nors jo nedaug, dalyvauju daugelio jaunimo organizacijų veikloje. Viena iš jų — katalikiška studentų medikų organizacija "Gaja". Ji gyvavo jau nuo 1928 metų, o po karo buvo uždaryta. 1991 m. mes atkūrėme jos veiklą. Ši organizacija nėra gausi — joje tik 45 žmonės, visi KMA studentai. Tačiau darbo turime daug. Svarbiausia mūsų darbo kryptis — senų, ligotų ir vienišų žmonių globa ir priežiūra. Mes jiems kiekvieną dieną vežame maistą, padedame namų ruošoje, pasikalbame, paguodžiame. Šiuo metu mūsų globoje yra 14 senų žmonių, tarp kurių yra aklių, negalinčių vaikščioti invalidų. Tai žinoma lyg lašas jūroje, bet manau vistiek tai labai svarbus ir naudingas darbas. Malonu, kad šia organizacija pradeda domėtis vis daugiau žmonių ir organizacijų. Dažnai susitinkame su Jėzuitų gimnazijos direktoriumi, Jėzuitų bažnyčios klebonu kun. K. Vitkumi. Su juo aptariame savo reikalus, sprendžiame problemas, kuriame ateities planus. Ateityje norėtume, kad mūsų veiklos aruodai plėstųsi, kad galėtume padėti daugiau ir gausesniam būriui žmonių. Dažnai mūsų klausia, kodėl jūs tai darote, ką jūs už tai gaunate? Žinoma, materialine prasme mes negauname nieko, bet kiekvieną kartą, kai pamatai žmogaus akyse spindinčią laimę, kai jo lūpos taria dėkingumo žodžius, tai pajunti didžiulį dvasios džiaugsmą, tu pats praturtėji, augi ir skleidi dvasios sparnus.

Tai pat priklausau mūsų akademijos Studentų Atstovybei, kuri sudaryta iš 15 studentų, kurių kiekvieną renka savo kursas

kaip atstovą. Mane išrinko jau antrą kartą. Čia mes sprendžiam studentų problemas kartu su Akademijos rektoratu ruošiami mokymo planus, koreguojame mokslo programas...

Algirda Kazlauskaitė

POPIEŽIUS IŠPĖJA GYDYTOJUS

Popiežius Jonas Paulius II 1995 m. enciklikoje "*Evangelium Vitae*" (Gyvenimo Evangelija) beveik 200 pusl. oficialiame pranešime tikintiesiems kreipiasi specialiai į medikus, kad gydytojai neužsiimtų abortais, nenaudotų dirbtinos gimimų kontrolės, eutanazijos, mirties bausmės, nedarytų laboratorijos tyrimų su embrijonais ir organų persodinimų iš dar nenumirusių.

Nužudymas niekuomet nepateisinamas, nežiūrint, kaip ligonis reikalautų. Priešingai, visiškai priešingas sveikatos saugotojo profesijai.

Popiežius pakartojo Bažnyčios seną pareiškimą, kad asmens sprendimas, atsisakant agresyvaus medicininio gydymo, turi būti gerbiamas. Atsisakymas ypatingo ir neproporcionuoto gydymo nereiškia savižudybės ar eutanazijos, o reiškia sutikimą su žmogiška padėtimi artėjant mirčiai.

Jis taip pat pabrėžė bažnyčios sutikimą agresyviomis priemonėmis kovoti su skausmu, net jeigu gydant dėl to ir reiktų sutrumpinti gyvenimą.

Kas liečia eutanaziją, popiežius rašo, kad nutraukti kito asmens gyvybę yra "klaidingas pasigailėjimas". "Tikras gailėstingumas yra dalijimasis skausmu." "Kito asmens nežudome, kurio kančių mes nepakeliame". Popiežius taip pat atmetė patylomis padarytas eutanazijos formas, pastangas padauginti organus persodinimui, organų pašalinimą be užtikrinimo, kad donoras yra miręs.

Popiežius rašo, kad embrionų tyrinėjimai yra nepriimtini. Nepagarba, nužeminimas iki "biologinės medžiagos", nes po tyrimų embrionas išmetamas: kriminalas prieš pagarbą žmogui. Bet embrionų tyrinėjimai yra priimtini, jei nėra ypatingos rizikos ir turima intencijos padėti embrionui.

DU AMERIKIEČIAI IR VOKIETIS 1995 M. MEDICINOS NOBELIO LAUREATAI

1995 m. spalio 10 d. dviems amerikiečiams ir vienam vokiečiui buvo paskirta vieno milijono dol. Nobelio premija. Premijas laimėjo Edward B. Lewis, 77 m. amžiaus, iš Kalifornijos Technologijos Instituto, Pasadena, Eric Wieschaus, 48 m. iš Princeton U., ir Christiane Nuesslein-Volhard, 52 m. iš Max Planck Instituto Tuebingene, Vokietijoje. Jie visi studijavo ankstyvą embrijono vystymąsi ir kaip genai kontroliuoja išsivystymo normalumus.

Jų visų studijos padeda suprasti, kaip genai kontroliuoja gyvių ankstyvą embrijoninio laikotarpio vystymąsi. Tolimesnės tos srities studijos ateityje padės išaiškinti, kaip išsivysto kai kurie apgamai.

Jie, nepriklausomai vienas nuo kito, tyrė "vaisių muselių" *fruit flies* genus ir stebėjo, kaip pas muses išsivysto sparnai, kojos ir kitos kūno dalys. Tų kūno dalių išsivystymo principas yra panašus ir pas žmones. Jų studijos turėtų palengvinti supratimą, kaip įvairūs chemikalai ar vaistai paveikia genus moterų neštumo laiku.

Nuesslein-Volhard ir Wieschaus išskyrė pagrindinius genus apvaisinto "*fruit fly*" kiaušinėlio ir nustatė kokie genai veikia atatinkamą embrijono segmentą. Jie pastebėjo, kad genai pirma bendrais, apytikriais bruožais, išvysto embrijono formą: galima pasakyti, kur bus embrijono priekis ir kur užpakalis. Lewis studija tai paryškino ir atrado pagrindinį geną, kontroliuojantį kitus genus. Tas genas dažniausiai turi įtakos ir kitiems vystymosi defektams.

MEDICINA FILOSOFO AKIMIS

Filosofija yra kančios pagimdyta išmintis
— A. Maceina.

**Filosofo A. Maceinos laiškas sūnui
dr. Sauliui Maceinai 1979 m.**

"...Nežinau kokių būdu, visai netikėtai, 1970 metais gavau Ohio Lietuvių gydytojų draugijos kultūrinę premiją, kurią ši draugija kasmet skirdavo tai asmeniui, tai institucijai, žinoma, ne už medicininį, o už kultūrinį įnašą. Tai ir mano įnašas buvo šia premija pagerbtas. Nūn, padėkodamas už premiją pafilosavau savo laiške — apie mediciną... Draugijos pirmininkas, atsakydamas į mano laišką, rašė, esą tokios interpretacijos nesąs niekur radęs ir niekad negirdėjęs. Tavo jubiliejaus proga nerandu nieko "išmintingesnio", kaip išrašyti iš ano laiško pagrindines savo mintis, kaip mano pažiūrą į Tavo darbą. Laikyk tai kalbele, kurią tarčiau pakėlęs stiklą prie šventinio Tavo puotos stalo:

Kas yra medicina teorijos ir praktikos prasme? Paviršium žiūrint, ji atrodo esanti ne kas kita, kaip ligos nustatymas ir gydymas: diagnozė ir terapija. Ir tai visiška tiesa. Medicina, kaip žmogiškos kūrybos vaisius ar kūrinys, šiomis dviem pusėmis išsisemia. Tačiau tuoji anaipol neišsisemia kaip žmogiškos kūrybos *siekinys*. Medicina nustato ligą ir numato priemonių jai gydyti. Tačiau kas gi yra liga? J. Jaspersas yra prasmingai pastebėjęs, kad "už kiekvieno skausmo tyko mirtis", nes "skausmas yra buvimo aprėžimas"; tai "dalinis sunaikinimas". Mediciniškai tačiau žiūrint, skausmas yra ne kas kita, kaip ligos simptomas. Nuosekliai tad reikia pratęsti Jasperso mintį ir teigti, kad už kiekvienos ligos tyko mirtis; kad kiekviena liga aprėžia mūsų buvimą ir iš dalies jį sunaikina. Liga yra žmogiško buvimo riba: ją peržengęs, žmogus atsiduria mirties prieglobstyje.

Bet štai medicina kaip tik stengiasi, kad ligonis šios ribos neperžengtų, kad jis būtų atitrauktas nuo mirties bedugnės, ant kurios kranto sirgdamas stovi. Giliausia savo esme medicina yra ne kas kita, kaip kova su mir-

timi. Realine savo puse kaip kultūrinis kūrinys medicina yra ligos diagnozė ir jos terapija. Idealine betgi savo puse, kaip žmogiškasis siekinys, medicina yra mirties pergalė. Labai dažnai ši pergalė jai iš tikro ir pasiseka. Ji gali pagrįstai didžiulotis, kad jau gana stipriai ji apvaržiusi mirties siautėjimą pasaulyje. Jei tad gyvenimas yra laikomas didžiausia prigimtaja vertybe, tai šiai vertybei išlaikyti medicina yra pašaukta pačia savo esme. Visos jos pastangos yra nukreiptos į tai, kad būtų nugalėta ana "paskučiausioji nepriatelė", kaip mirtį vadina apaštalas Paulius. Žinomas vokiečių chirurgas H. Kilian'as yra gražiai pasakęs, kad "santykis tarp paciento ir gydytojo visados yra savotiška draugystė kovoje su skausmu ir mirtimi". Žmogus neprivalo mirti — štai kas juodu sieja vieną su kitu.

Šitoje vietoje medicina susitinka su religija — ne kaip kūrinys, bet kaip siekinys. Be abejo, krikščionybė šiandien nesiiama gydyti ligos švęstu vandeniu, žegnonėmis, palytėjimu relikvijomis ir t.t. O vis dėlto būdinga, kad visais laikais ir visose religijose liga yra buvusi ir tebėra kažkoks sakralinis dalykas: pirminių religijų magas yra buvęs ir kunigas, ir gydytojas kartu. Krikščionybėje esąs Ligonio sakramentas yra ne mirčiai, bet sveikatai. Šiuo sakramentu krikščionybė stengiasi palaikyti žmogiškąją gyvybę atgamtinėmis priemonėmis, kaip tai stengiasi ir gydytojas prigimtosiomis priemonėmis. Prie ligonio lovos susitinka medicina ir religija — ne savo gydymo būdu, bet savo *siekiniu*: nugalėti mirtį, atstatyti ligos ardumą gyvybę. Medicinos ir religijos siekinys yra tas pats.

Deja, ir gydytojas ir kunigas rungtynėse su mirtimi pralaimi: žmogus miršta, nepaisant net nė didžiausios medicininės pažangos; jis miršta, nepaisant net nė karščiausių tikėjimo maldų. Mirtis lieka nenugalėta nei mokslo, nei religijos priemonėmis. Ir vis dėlto krikščionybė klausia Pauliaus lūpomis: "Mirtie, kur tavo pergalė?" Kuo ji remia šį viltingą savo klausimą? Krikščionybė yra nepaprastai apdairi religija; ji nepasiduoda jokiom utopijom, net jei jos kalbėtų ir mokslo vardu. Mirties visuotinumai yra vienas iš pagrindinių krikščionybės teiginių. Kuo tad ji remia savo lūkestį, kad mirties pergalė yra tik tariama?

Anaiptol ne tuo, kad žmonija kada nors pasieks tokio kultūros aukščio, jog suras priemonių mirties išvengti. Krikščionybės skelbiama mirties pergalė remiasi ne žmogaus nemirimu, o prisikėlimu. Mirti yra visuotinis dėsniškas tiek biologiškai, tiek religiška: niekas iš jos ištrūkti negali. Mirties nugalėjimo krikščionybė laukia ne iš žmogaus buvimo prailginimo ligi begalybės, bet iš ligos sunaikinto buvimo atstatymo antgamtinė Galybė. Tai galutinis ir nebežlungamas atstatymas, nes prisikelti yra daugiau negu nemirti. Prisikelti reiškia pereiti baigties būseną. Štai kodėl krikščionybė nenusimena būtinos ir visuotinės mirties akyvaizdoje; nenusimena todėl, kad prisikėlime įvyksta siekinys visų jos maldų bei prašymų.

Prisikėlimo šviesoje įgyja naujos prasmės ir medicinos pastangos. Paviršium žiūrint, šios pastangos atrodo labai kasdieninės, labai techninės, dažnai net komercinės. Tačiau tai tik medicinos, kaip žmogiškojo *kūrinio*, atžvilgis. Medicinos gi, kaip *siekinio*, atžvilgiu visa tai atrodo kitaip. Juk jei mirtis, kaip skelbia tikėjimas, nepaisant visų žemiškųjų nepasisekimų, vis dėlto yra nugalima prisikėlimu, tai prisikėlimas darosi tas švyturys, kuris nušviečia giliausią mediciniškojo darbo prasmę. Medicina siekia nugalėti mirtį. Ir štai, prisikėlime ji išvysta savo siekinį įvykusių. Tuo būdu medicina savo gelmėmis yra anos baigties arba eschatologinės būsenos atšvaita. Visa, kas žmogaus buvimą palaiko, kas skausmą mažina ar šalina, kas ligą tramdo ar sustabdo – visa tai yra ne kas kita, kaip nuoroda į tai, kad šios pastangos nėra beprasmės, kad jos nesibaigia, mirčiai išstikus, bet tampa išraiška ano triumfo, kurį skelbia religija ir kurį vadiname prisikėlimu. Medicina, kaip siekinys, virsta prisikėlimo simboliu. Kiekvienas ligonio apraminimas, kiekvienas jo kančios apmalšinimas bei sustabdymas, kiekvienas jo baimės pašalinimas yra proverža anos būklės, apie kurią religijos sakoma esą ten "nei dejavimo, nei šauksmo, nei skausmo nebebus". Kaip siekinys, medicina gyvena eschatologija. Kiekvienu savo receptu gydytojas sakyte sako, kad žmogaus buvimas yra tokia didžiulė vertybė, jog jis bus atstatytas, nepaisant jo laikino sudužimo. Jis tai sako

pačiu medicininiu patarnavimu, sako visiškai objektyviai, nors savo vidumi, vadinasi, subjektyviai į tai ir netikėtų. Nes objektyvi mūsų darbų prasmė, o kartu ir visos kultūros prasmė, nepriklauso nuo asmeninių mūsų pažiūrų. Mūsų darbai turi savą objektyvią prasmę. Gydytojas užtat ir yra baigties būsenoje (eschatologijos) šauklis, ir čia slypi giliausia jo profesijos prasmė, kartu vertė ir garbė. Čia slypi ir pagrindas tojo dėkingumo, kurį gydytojui jaučia kiekvienas sergąs ar sirgęs žmogus. Ligonis kažkaip savaiame suvokia, kad gydytojas yra daugiau negu tik jo organų tvarkytojas. Šie organai suirs kiekvienu atveju. Tačiau medicininė pagalba ligoje nurodo į aną didžią valandą, kai žemiškoji gyvybė vėl pražys savo "galybėje ir garbėje". Ir už šią savaimingą, dažnai vos nujaučiamą nuorodą ligonis lieka gydytojui dėkingas slapčiausiose širdies gelmėse.

Šiais žodžiais užbaigčiau savo kalbėlę, ir mudu susidaužtume stiklais"...

Medicinos Teorija ir Praktika #3, 24 psl. 1995.

LIETUVIŲ MEDICINOS MUZIEJUS

Direktorė M. Budrienė, MD

Lietuvių Medicinos Muziejaus Čikagoje rėmėjai:

10.24,'95	Sofija Oželytė-Blumenfeld MD	100.-
11.03,'95	Alice Dunajewski MD	50.-
12.28,'95	V & L Grybauskas MD	50.-
12.29,'95	V & P Janušonis MD	100.-
10.02,'95	Lucina Kaufman MD	100.-
12.20,'95	Ramūnas Kondratas PhD	50.-
11.08,'95	Irene Kuras MD	50.-
11.22,'95	Augustinas Laucis MD	50.-
10.25,'95	Vidas Nemickas MD	25.-
09.28,'95	Jonas Valaitis MD	50.-

* **Dr. Milda Budrienė**, Lietuvių Medicinos Muziejaus direktorė dėkoja muziejaus rėmėjams. Muziejus auga, eksponatai nebesutelpa į spintas. Turima planų išigyti jų daugiau.

MOKSLO PAKOPOMS

Lina Jablonskytė šių metų gegužės 1 d. Adelaidės universitete, Australijoje gavo fiziologijos mokslų doktorato diplomą.

Dr. Lina Jablonskytė su sužadėtiniu Andriumi Dunda.

Dr. Lina užaugo Romo ir Birutės Jablonskių šeimoje. Pradinį mokslą gavo St. Joseph ir St. John mokyklose, vėliau St. Mary kolegijoje. Lankė Šv. Kazimiero šeštadieninę lituanistinę mokyklą, šoko tautinių šokių grupėje, mėgsta sportą – žaidžia krepšinį, priklauso skautų sąjungai. Baigusi koledžą, buvo išvykusi į Vokietiją, Vasario 16-tos lietuvių gimnaziją, pagilinti lituanistikos mokslus. Grįžus, pradėjo studijuoti "Science" ir gavusi bakalauro laipsnį, studijavo toliau fiziologiją ir farmakologiją. Studijas tęsė fiziologijoje ir jai buvo suteiktas PhD laipsnis.

Rasa Kazlauskaitė MD. Mediciną studijavo Kauno Medicinos Akademijoje. Išlaikė FMG medicinos praktikos teisėms gauti egzaminus (1994 m.) Dabar yra vidaus ligų rezidentė Wm. Beaumont ligoninėje, Royal Oak, MI, 48073.

Marius Katilius-Boydsum, MD. Mediciną studijavo Rush medicinos mokykloje, Čikagoje. Dabar yra chirurgijos rezidentas Henry Ford ligoninėje, Detroit, MI.

Medicina Nr. 2(86) 1995

Ričardas Kumeta

Ričardas Kumeta, gyvenęs Arizonoje š. m. gegužės mėnesį baigė *magna cum laude* Arizonos valstybiniame universitete *Science in Molecular and Cellular Biology* kursą ir gavo Bachelor laipsnį. Priklausė *Phi Beta Kapa* garbės draugijai. Priimtas medicinos studijoms Arizonos valstijos universitetan. Ričardas anksčiau gyveno New Yorke, kur lankė Maironio šeštadieninę lituanistikos mokyklą ir žaidė krepšinį mokyklos komandoje.

Dr. Mary Jūratė Macys

Notre Dame (SND deN) vienuolijos seselei Marijai Jūratei Macys 1995 m. vasarą buvo suteiktas klinikinės psichologijos mokslų daktarės (PhD) laipsnis.

Jūratė yra gimusi 1955 m. Toronte, Kandoje. Tėvams atsikėlus gyventi į Čikagą, lankė Nekalto Prasadėjimo parapijos pradžios mokyklą Brighton Parke. Ji baigė Maria HS ir Dariaus/Girėno lituanistinę ir vėliau, Čikagos

aukštesniąją lituanistinę mokyklą. Nuo 1973 iki 1977 m. studijavo psichologijos mokslus DePaul universitete Čikagoje. 1983 m. padarė vienuolės išadus. Mokytojavo lietuvių parapijų pradžios mokyklose ir Maria HS. 1986 m. ji įstojo į Xavier universitetą klinikinės psichologijos studijoms. 1991 m. studijas baigė Master of Arts (MA) laipsniu. Doktorato programai buvo priimta į Louisville universitetą, Louisville, KY. Studijas baigė, parašė studiją "Stressful Life Events and a Sense Coherence as Predictors of Women's Spiritual Development". Už tą studiją buvo suteiktas jai filosofijos daktaro laipsnis psichologijos srityje. Dabar dirba kaip klinikinė psichologė, Louisville, KY.

LIETUVOS OFTALMOLOGAI KALIFORNIJOJE

Prieš pusantrų metų Šarūnas Marčiulionis, mums pažįstamas krepšinio sportininkas, dalyvavo Kalifornijos *Lions' International* organizacijos susirinkime ir paprašė smulkios paramos Lietuvai - našlaičių Vaikų Namams. *Lions in Sight* turi ilgalaikę programą - renka naudotus akinius, todėl prižadėjo padovanoti ir Lietuvai. 1994 m. spalio mėnesį "Liūtų" klubo atstovai ir gydytojai nuvyko į Lietuvą su senais akiniais, padidinamais stiklais ir kitais optiniais reikmenimis, skirtais silpnaregiams vaikams aklųjų ir silpnaregių mokyklose. Toje grupėje buvo ir dr. Otis Paul bei dr. William Iannaccone, kurie pirmieji ir iškėlė mintį sudaryti sąlygas keliems Lietuvos akių gydytojams pasitobulinti Amerikoje. Lions District 4 surinko pinigų kelionei, sveikatos draudimui, apgyvendinimui dviem gydytojams, kurie 1995 m. rugsėjo viduryje atvyko į Kaliforniją ir stažuosis čia iki 1996 m. kovo mėnesio. Tam reikalui ypatingai daug darbo įdėjo Lions District 4-C3 kabineto sekretorė Sondra Kinsell.

Dr. Daiva Šidlauskaitė

Studijavo mediciną ir baigė Kauno Medicinos Akademiją 1989 m. ir atliko oftalmologijos rezidentūrą Kauno Akių klinikoje.

Dr. Daiva Šidlauskaitė ir dr. Otis Paul.

Dabar dirba Respublikinės Šiaulių ligoninės Dainų vaikų poliklinikoje ir P. Avižonio Regos centre, kuris vienija aklųjų ir silpnaregių vaikų darželį, pradinę mokyklą ir suaugusiųjų reabilitacijos centrą.

Stażuotės programa yra vaikų oftalmologija ir žvairumas. Dr. D. Šidlauskaitė yra gydytoja-stażistė *Smith-Kettlewell Eye Research Institute* (SKERI). Tai programai vadovauja Otis Paul, MD — Director of Pediatric Ophthalmology (CPMC) ir kiti instruktoriai: Arthur Jampolsky, MD, Co-Executive Director of SKERI, Creig Hoyt, MD Professor of Ophthalmology and Pediatrics (UCSF), Susan Day, MD ir Evelyn Paysse, MD, Kartu su minėtais gydytojais ji tiria ligonius, stebi chirurgines operacijas. Stažuotę atlieka privačiuose gydytojų kabinetuose ir California Pacific Medical Center, University of California San Francisco, Children's Hospital Oakland klinikose. Dr. Šidlauskaitė turėjo puikių progų papildomai tobulintis dr. A. Jampolsky, buvusių gydytojų-rezidentų susitikimo metu rugsėjo mėnesį, taip pat San Francisco vykusios pasaulinio masto konferencijos "An Update in Neuro-ophthalmology" metu gruodžio mėnesį. Dabar dr. Daiva su dr. Paul pagalba ruošia suvestinę (posterį) apie Lietuvos vaikų aklumą, kuris bus rodomas Snowbird, Utah 1996 m. kovo mėnesį American Association for Pediatric Ophthalmology and Strabismus metinėje konferencijoje.

Dr. Rimvydas Ašoklis

Baigė medicinos studijas Vilniaus universiteto medicinos fakultete 1992 m. ir atliko oftalmologijos rezidentūrą Vilniuje Santariškių ligoninėse (VUSL). Dirba VUSL akių ligų skyriuje.

Dr. R. Ašoklis, Sondra Kinsell ir dr. D. Šidlauskaitė.

Stazuotės metu didesnę laiko dalį praleidžia tirdamas ligonius kartu su vienu žinomiausiu San Francisco akies priekinio segmento chirurgu Daniel Goodman, MD., stebi jo atliekamas operacijas. Dr. Goodman, buvęs *Corneal Service* direktorius Kalifornijos universitete, San Francisco, dabar privačioje praktikoje ir skaito paskaitas UCSF ir *California Pacific Medical Center (CPMC)*. Dr. R. Ašoklis lanko paskaitas ir rytines vizitacijas minėtose įstaigose; apžiūri ligonius ir stebi operacijas CPMC, kur jam vadovauja ragenos ligų specialistė Karen Oxford, MD. Lietuvoje ragenos chirurgija žengia pirmus žingsnius. todėl donorinių ragenų konservavimo klausimai užima svarbią vietą stazuotės metu. Ir todėl jam Šiaurės Kalifornijos *Transplant* banke James Torsell, MD yra puikus pagalbininkas.

Daiva ir Rimvydas, remiami "Liūtų" spalio mėnesį dalyvavo *American Academy of Ophthalmology* metiniame suvažiavime Atlantoje, GA., kur pasisėmė naujausios informacijos iš savo specialybių srities. Ten juos globojo

Medicina Nr. 2(86) 1995

oftalmologas dr. Mindaugas Vygantas, taip pat rėmęs Vilniaus universiteto doc. Gražinos Juodkaitės kelionę į Atlantą.

Dr. D. Šidlauskaitė ir dr. R. Ašoklis yra dėkingi Kalifornijos lietuviams gydytojams, ypač dr. Vitui Aleknai. Kaip visuomet, jiems daug padėjo p. Danutė Janutienė, parodžiusi daug nuoširdumo ir paskyrusi daug laiko.

* Antanas Razma, MD gavo iš VDU senato laišką, kuriame rašo, kad

"1995 m. spalio 18 d. VDU posėdyje senato nariai įvertino Jūsų ilgametę lietuvišką veiklą išeivijoje ir paramą atsikūrusiai Lietuvai bei Vytauto Didžiojo universitetui, nutarė Jums suteikti

VDU GARBĖS DAKTARO VARDĄ

Diplomas bus įteiktas 1996 m. birželio mėnesio pabaigoje, Kaune".

ALG Sąjunga ir "Medicinos" žurnalo redakcija, sveikina Jus ir džiaugiasi Jūsų nuopelnų įvertinimu.

Redakcija

MŪSŲ MIRUSIEJI

Valerija Barauskienė, DDS, mirė netikėtai, 1995 m. rugsėjo 2 dieną, sulaukusi 82 metus amžiaus. Ji 1935 m. buvo baigusi Vytauto Didžiojo Universiteto, medicinos fakultete odontologiją. Dirbo savo profesijoje iki 1944 m., kada ji išvyko į Oepen, Belgiją, taip pat dirbo savo srityje. 1949 m. atvyko į Detroitą. Čia iki pensijos (1981 m.) dirbo *General Motors* pastatų skyriuje. Buvo aktyvi šaulių gretose ir BALFo veikloje. Po bažnytinių apeigų palaidota šalia savo vyro *Holy Sepulchre* kapinėse, Detroito, MI.

Vladas Bložė, DVM

Vladas Bložė, DVM (Veterinarijos gydytojas) mirė 1995 m. rugpiūčio 7 d. Dr. Bložė buvo gimęs 1914 metais ūkininko šeimoje. Baigęs pradžios mokyklą Baisiogaloje, įstojo į mokytojų seminariją Šiauliuose ir, ją baigęs, įstojo į Karo mokyklą aspirantu. Po metų iš aspirantų perėjo į Kadro kariūnus. Karo mokyklą baigė 1939 m. jaunesniojo leitenanto laipsniu. Vladui, baigus trečiuoju tų metų kariūnų laidą, buvo leista pasirinkti pulką tarnybai. Vladas norėjo tęsti studijas, todėl pasirinko 5-tą pėstininkų pulką, esantį Panemunėje. Rusams okupavus Lietuvą, 1940 metais jis buvo atleistas iš tarnybos, bet neilgam. Vėliau buvo pašauktas karinėn tarnybon ir paskirtas į Karo mokyklą Vilniuje kariūnų apmokymui. Tuo metu Lietuvos Karo mokykla buvo sujungta su rusų karo mokykla. Vladas nemokėjo rusų kalbos - jam skubiai prireikė ją mokintis.

1941 metais, prasidėjus vokiečių ir rusų karui, Vladas pasitraukė iš kariuomenės ir 1942 metais pradėjo studijas Kauno Veterinarijos Akademijoje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir 1945 m. buvo priimtas į Hannoverio veterinarijos mokyklą, kurią baigė 1947 metais. Po dviejų metų darbo daktaro laipsniui gauti jis apgynė disertaciją "*Jodo įtaka į skydinę (Thyroid) liauką*". 1949 m. atvyko į JAV ir dirbo savo specialybėje Detroito, Chicagoje ir Ohio valstijoje, netoli Clevelando. Dr. Bložė buvo sumanus ir sėkmingai dirbo savo profesijoje. 1960 m. pasistatė smulkių gyvulių ligoninę Strongsvilėje netoli Clevelando ir ten dirbo iki išėjimo į pensiją. Nuo 1985 m., būdamas pensijoje, žiemas praleisdavo Floridoje, St. Petersburgo, o vasaras Clevelande.

Dr. Bložė buvo aktyvus visuomenininkas ir dosnus Clevelando kultūrinių įvykių rėmėjas: rėmė "Dirvos" savaitraštį, "Tėvynės Garsų" radijo programas ir kitas kultūrinės apraiškas. 1975 m. "Dirvai" sudegus, vadovavo savaitraščio atstatymo tarnos komitetui Clevelande. Jis buvo "Dirvos" leidžiamos knygos "Petras Klimas" mecenatas. Vėliau įsijungė į "Vilties" draugiją, o 1989 m. buvo draugijos valdybos vicepirmininkas. Dr. Vladas buvo Ohio LG Draugijos ir ALGS narys. Dr. Vladas buvo malonus, draugiškas, populiarus ir mėgiamas draugų bei pažįstamų.

Liūdesyje liko jo žmona Lili ir dvi dukros; dukra Dalia yra DVM ir Asta — medicinos gydytoja.

Irena Tallat-Kelpšaitė Giedrikienė, MD., gimusi 1916 m., Studijavo mediciną Lietuvos VDU, Kaune; studijas baigė 1940 m. Sukūrė šeimą. Gydytojos diplomą gavo 1942 m. Dirbo Vaikų klinikose, Kaune, interne. Vėliau ten pat - asistente. 1944 m. atsidūrusi Vokietijoje, dirbo Dresdene, ligoninėje, vaikų ligų skyriuje. Po baisaus miesto subombardavimo ir karui pasibaigus, gyveno Augsburgėje, Vokietijoje ir, nors gyveno pabėgėlių stovykloje, bet dėl pablogėjusios sveikatos nedirbo. 1949 m. atvyko į JAV ir trumpai dirbo vienoje Elizabeto, NJ, ligoninėje vaikų skyriuje. Po vieno metų New Yorko ligo-

ninėje internshipo, Ohio valstijoje išlaikė medicinos praktikai gauti egzaminus. Netrukus išlaikė ir New Yorko valstijos egzaminus ir gavo teisę verstis medicinos praktika ir New Jersey valstijoje, So. Orange mieste atidarė kabinetą ir vertėsi pediatrijos praktika iki 1980 m. Sveikatai pablogėjus, paliko praktiką ir persikėlė gyventi į Floridą. Sveikatai einant blogyn, 1989 m. buvo perkelta į Matulaičio slaugos namus Putname. Dr. Irenos sveikata palaipsniui blogėjo ir ji mirė 1996 m. sausio 3 d. Ji buvo palaidota Marijos Nekalto Prasišėjimo vienuolyno seselių "Dangaus Vartų" kapinėse.

Dr. Irena Tallat-Kelpšaitė Giedrikienė

Dr. Irena priklausė New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugijai ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungai, taip pat ir amerikiečių gydytojų organizacijoms. Per BALFą šelpė į vargą patekusius lietuvius ir kitas, lietuviškais reikalais besirūpinančias, organizacijas. Laidotuvėse prie kapo dr. J. Kriaučiūnas, pasakė trumpą kalbą NYLGD ir ALGS vardu, o dalyviai sugiedojo Lietuvos himną. Išsėkis ramybėje, kolege Irena.

Juozas Kriaučiūnas, MD.

Bernardas Morkūnas, MD mirė 1995 m. spalio 8 d., San Diego, CA., sulaukęs 81 m. amžiaus. Gimęs Latvijoje, Liepojos mieste. Iki pensijos gyveno ir dirbo Chicagoje. Priklausė Amerikos Liet. Gydytojų Sąjungai, taip pat buvo AMA ir *Illinois State Medical Society*. Su religinėm apeigomis palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, Chicagoje.

Medicina Nr. 2(86) 1995

Stanislava Eidimtaitė-Pankevičienė, DDS mirė gegužės 11 d. 1995 m. Gimė Žemaitijoje. 1932 m. baigė VD Universiteto, medicinos fakultete odontologiją. Buvo aktyvi tautininkų, *Filiae Lithuaniae* narė, ištekėjo už kapitono J. Pečiukaičio, kuris, komunistams okupavus Lietuvą, buvo ištremtas į Sibirą ir ten žuvo. 1944 m., artėjant karo frontui, pasitraukė į Zalcburgą, vėliau gyveno Insburge. Visur dirbo savo profesijoje. 1949 metais su savo sesute ir švogeriu dr. I. Kaunu išvyko Australijon. Atlikusi privalomo darbo sutartį, apsigyveno Melbourne. 1957 m. ištekėjo už S. Pankevičiaus. Po dviejų vedybinio gyvenimo metų vyras mirė nuo širdies priepuolio. Buvo veikli lietuviškoje visuomenėje, mėgo klasikinę muziką, literatūrą. Prieš tris metus buvo staiga paralyžuota ir apgyvendinta slaugos namuose. Palaidota Melbourne, Fawkner kapinėse.

Dr. Liucija Rudytė-Puskepalaitienė

Dr. Liucija Rudytė-Puskepalaitienė, gimusi 1911 m. kovo 27 d. Rygoje, augusi ir odontologijos mokslus baigusi Kaune. Praktika vertėsi Lietuvoje ir Vokietijoje. Gyveno Detroite, MI. ir dirbo Fordo ligoninės klinikinėje laboratorijoje, gastroenterologijos skyriuje. Buvo ištekėjusi už Mažosios Lietuvos veikėjo Alberto Puskepalaičio. Dr. Liucija buvo aktyvi lietuvių skautų sąjungoje, vėliausiai – Detroito "Gabijos" tunto vadovė. Mirė Dearborn, MI, 1995 m. rugpjūčio 3 d. Pelenais palaidota Montrealio kapinėse, Kanadoje.

Dr. Vytautas Stonis, gimęs 1913 metais, buvo baigęs Raseinių gimnaziją ir Karo mokyklą. Jis mediciną studijavo Kaune 1944

Dr. V. Stonis su žmona ir anukais 1995 m.

m. gruodžio 7 d., belaikant baigiamuosius egzaminus, sovietinio saugumo buvo suimtas. Už teikimą medicininės pagalbos partizanams, jis buvo nuteistas 10 metų sunkaus rėžimo kalėjimo ir 25 metų ištrėmimo bausme. 1944 m. vasarą buvo vedęs medicinos seserį Viktoriją, kuri už pagalbą partizanams buvo suimta vėliau ir ištremta į Vorkutą. Tremtyje jiedu susilaukė dviejų sūnų, kurie tapo gydytojais, ir dukters, kuri sukūrusi šeimą su dr. J. Šereiva. dirba medicinos sesele. Atlikęs bausmę, dr. Stonis su šeima grįžo į Lietuvą ir gyveno Kulautuvoje.

Kaune, aplankiusį dukters šeimą, 1995 m. gruodžio 13 d. dr. Stonį einantį per gatvę, pertrenkė automobilis ir sunkiai sužeidė. Nuvežtas į Raudonojo Kryžiaus ligoninę, sekančią dieną mirė.

Dr. V. Stonis buvo pasižymėjęs rezistentas, 1941 m. sukilimo dalyvis. Priklausė "Gajos" korporacijai, tremtinių ir karininkų organizacijoms. Kalėjime ir tremtyje dirbo ambulatorijose. Palaidotas Kulautuvoje.

K. A.

Kristinos Pareigytes-Nakas, MD, gyv. Stevensville, MI ir Alekso Pareigio, MD, gyv. Coal Valley, IL, motina, A+A STEFANIJA D. PAREIGIENE, mirė 1995 m. birželio 6 d. ir palaidota Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje.

ASMENIŠKAS APSISPRENDIMO DOKUMENTAS

2/3 JAV gyventojų neturi sudarę svarbaus dokumento – gyvenimo testamento, nežiūrint, kad 3/4 žmonių žino, kad tai reikalinga. Po diskusijų spaudoje dėl Nancy Cruzon, kuri, kaip žinome, būdama 25 m. amžiaus po automobilio avarijos septynerius metus buvo be sąmonės, gyvybė buvo palaikoma dirbtiniu kvėpavimu ir dirbtiniu maitinimu, kol šeimos artimieji per teismą nusprendė jos likimą. Taip JAV susiformavo "Right to Die" nuostatas. Dabar ar jaunas ar senas, patekdamas į ligoninę, privalo iš anksto nuspręsti ar jam turi būti taikomos neįprastos priemonės gyvybei palaikyti. *Power of Attorney & Living Will Act*. AMA ir Gallup apklausimai parodė, kad 75% žmonių supranta tų nuostatų svarbą, bet tik 32% turi sudarę "Living Will" dokumentą. AMA, ABA ir AARP pritaria, kad *Power of Attorney ir Living Will* dokumentas būtų sujungtas į vieną "A Personal Decision" dokumentą.

III. Med. Oct. 20, '95

Medikai elektroniniame tinkle...

Dažnai rašoma medicininėje spaudoje apie "Internet". Žinovai teigia, kad Internet darosi taip populiarus, kaip "Fax", nors naudojantiems kompiuterį, nėra sudėtinga. Dauguma gydytojų bus priversti naudotis, nes medicinos žinių gausa auga: daugiau ir daugiau yra perduodama internetu. Jau dabar kai kurie populiarieji medikų žurnalai kaip JAMA, NEJM ir BJM yra "on line". Kompiuterių pagalba sveikatos draudimo kompanijos, mūsų nenaudai, viską žino apie gydytojus ir juos naudoja. Netrukus gali būti taip, kad kurie nėra įsijungę tinkle, bus atsilikę lyg gyventų praeitam šimtmečiu.

Kaip to išvengti? Reikia PC ar Macintosh greito ir su daug "atminties" ir bent 14.4 baud greitumo modem su papildoma telefono linija. Internet sudaro keletas linijų: America on Line, Compuserve, Delphi ir Prodigy. Bent su viena reikia susitarti, kad įjungtų į Internet. Gydytojams nekainuoja, jei naudoji tik Physicians on line, už kurią užmoka vaistų bendrovės.

KRONIKA

* **Dr. Kęstutis Petrusis**, vėžio specialistas iš Vilniaus, dalyvavo XIX-me tarptautiniame onkologų kongrese Montrealyje, Palais de Congres patalpose, Kanadoje. Kongresas vyko liepos mėnesio pabaigoje, visą savaitę. Kongrese dalyvavo apie 8000 medikų ir farmacininkų iš 90 kraštų. Kongreso metu buvo paminėtos Luis Pasteur 100 metų mirties sukaktis.

* Maironio literatūros muziejuje, Kaune 1995 m. birželio 5 d. buvo prasmingai paminėtos **dr. Juliaus Kaupo 75-tosios gimimo metinės**. Minėjime dalyvavo daug rašytojo gerbėjų, keletas gimnazijos bendraklasių, vienas iš jų K. Čerkeliūnas atvykęs net iš New Yorko. Minėjime kalbėjo docentai R. Karmalavičius ir J. Jasaitis bei muziejaus darbuotoja G. Širvytė. Zorubaitė ir S. Bagaliūnas skaitė ištraukas iš "Dr. Kripštuko" knygos. Dalia Kaupienė-Augūnienė skaitė Juliaus sūnaus Algio, gyvenančio Kalifornijoje, prisiminimus ir V. Gulbinas ir L. Narbutas, Juliaus bendramoksliai ir draugai, kalbėjo, kad reikėtų surinkti visą Juliaus kūrybą ir išleisti vienoje knygoje. Buvo priminta, kad reikėtų memorialine lenta paženklinti namą, kuriame Julius gyveno iki 1944 metų. Minėjimas baigėsi vakarone muziejuje.

* Lietuvoje Sveikatos apsaugos ministerijos leidžiamame "Sveikatos" žurnalo, š. m. birželio mėn. numeryje yra išsamus straipsnis apie **Romą Povilaitį, DDS**, daug žinių apie jo tėvo žiaurų likimą.

Dr. Povilaitis ilgą laiką buvęs mūsų "Medicinos" žurnalo redakcijos narys, dabar dažnai rašo odontologijos klausimais iš savo beveik kasmetinės darbo patirties Lietuvos stomatologijoje. Mes jį pažįstame ne tik kaip gerą savo srities specialistą, bet ir kaip aktyvų visuomeninių organizacijų narį, surandanti laiką meno kūrybai, suliedinti gintarą su kilniais ir paprastais metalais. Iš straipsnio sužinome, kad jis jau 33 metus dirba odontologu. Linkime geros sveikatos ir nepavargti!

* **Dr. Maria Zelčiūtė-Holecek**, odontologijos gydytoja. Sudijavo odontologiją V.D.U, Kaune. Antrojo Pasaulinio karo pa-

sekoje gyveno Vokietijoje ir iš ten išvyko į Pietų Ameriką, Kolumbiją. 1955 m. atvyko į JAV. Sutrumpintai dar studijavo odontologiją Northwestern universitete. Gavusi diplomą, su šeima (vyras, dvi dukros ir sūnus) apsigyveno New Buffalo, MI. Čia vertėsi sėkminga odontologijos praktika iki 1987 m. ir domėjosi menu. Mokėsi keramikos. Sukūrė keletą keramikos darbų. Kurį laiką dėstė keramiką Čikagoje, Jaunimo centre. Mėgina tapybą - aliejiniais dažais, vėliau akvarelę. Dalyvauja meno parodose, laimi premijas. Jos namai - meno galerija: paveikslai, keramika ir makrame kūriniai. Maria domisi gyvenimu Lietuvoje, jautri sunkiai našlaičių padėčiai: siuva ir mezga jiems rūbus, gamina medžiaginius žaislus ir rūpinasi persiuntimu į Lietuvos našlaitynus.

* **Vladas Vaitkus, DDS** iš Cape Cod, MA. jau keletą metų bendraudamas su keeliais kolegomis Lietuvoje, dalinasi savo patyrimu dantų implantacijos srityje. Šiais metais praleido visą rugsėjo mėn. Kauno Medicinos Akademijos Stomatologijos fakultete ir pagal susitarimą su "Dental Assistance Foundation to Lithuania" atlieka implantacijų operacijas ir protezavimą su Lietuvos stomatologais. Dr. Vaitkus laikomas implantacijos pradininku Lietuvoje ir Kauno Medicinos Akademijoje.

* **Dr. Algimantas Pliūra** jau 4 metai kaip atvykęs iš Lietuvos gyvena New Yorke. Panašių naujų, po 1991 metų, atvykėlių New Yorke ir kaimyniniuose valstijose yra apie 300. Daugumos interesai skiriasi nuo senųjų ateivių. Senųjų ateivių padrasinti, dalis jų nutarė susiburti į organizaciją, pavadintą "Versme" ir įsijungti į LB gretas. "Versmės" pirmininku išrinktas dr. Pliūra, o vicepirmininke - Albi-na Baniėnė.

* **JAV Gydytojų Vardynas ir Adresynas** (*Directory of Physicians in the US*) - nauja, 1995 m. laida, keturiose knygos arba vienas CD-ROM diskas su 686,000 JAV gydytojų pavardėmis ir adresais. Čia sužymėti visi JAV gydytojai, nežiūrint, kokio praktikos situacijoje bebūtų. Knygos labai populiarios tarp advokatų ir draudos bendrovių.

* IX Lietuvos Gydytojų Sąjungos narių suvažiavimas įvyko Šiauliuose, š. m. rugsėjo 28-29 d.d. Suvažiavimo organizacinį komitetą sudarė 15 asmenų. Suvažiavimas pradėtas rugsėjo 28 d. dalyvių registracija (9-11 val.) ir koncertu (12-13 val.).

Nuo 13.00-15.00 val. I-mas posėdis: LGS Prezidento dr. A. Baublio ir įvairių komisijų (revizijos, teisinės, etikos, ryšių su užsieniu ir Medikų kolegijos veiklos) ataskaitos. II-ras posėdis: 16.15-17.59 – Nacionalinės sveikatos koncepcijos vykdymo svarstymas, diskusijos, balsavimo komisijos sudarymas, įstatų svarstymas ir sąjungos prezidento kandidatų siūlymas. Vakaronė.

Rugsėjo 29 d. 9:00-13.00 val. III-čias posėdis: Prezidento rinkimai, balsavimas, firmų rėmėjų atstovų pranešimai, revizijos komisijos rinkimai. Naujo prezidento kalba ir priesaika. Viceprezidentų pristatymas ir tvirtinimas. Suvažiavimo uždarymas.

Suvažiavimui rengti suteikė paramą: Sveikatos Apsaugos ministerija, Šiaulių miesto savivaldybė, "Litofin service", akcinė bendrovė MEČYS, akcinė bendrovė MERKURIJUS, Respublikinė Šiaulių ligoninė, bankas "Hermis" ir "Baltic Farm".

* **Petras V. Kisielius, MD** su savo bendradarbiais urologais drs. Stanley Hoover ir Richard Harris pravedė prostatos vėžio gydymo seminarą *Elmhurst Memorial* ligoninėje. Jų diskusijose buvo specialiai akcentuojama, kaip, naudojant *ultrasound*, radioaktyvios adatos tiksliau įstatomos į prostatos audinius. Tai yra labai svarbu, kad gydymo metu kiek įmanoma mažiau būtų radiacijos sužalojami aplinkiniai organai.

* **Rasa Kazlauskaitė, MD** ir **Marius Katilius-Boydson, MD**, abu atliekantys vidaus ligų rezidentūras Detroite, MI., š. m. vasarą kalbėjo Dainavoje "Fronto Bičiulių" stovykloje, apie "Dabartinio Lietuvos jaunimo problemas".

* **Mindaugas Žekonis, MD**, atlikęs vidaus ligų rezidentūrą *Lutheran General* ligoninėje ir kelių mėnesių nefrologijos *Fellowship* programą *Northwestern* universiteto ligoninėse, Čikagoje, išvyko porai metų medicinos praktikai į N. Dakotos indėnų rezervaciją.

1995 m. vasarą grupė gydytojų Dainavoje; iš k.: Algimantas Čepulis, Kuras, Z. Brinkis, Marius Katilius, Petras Razutis, Rasa Kazlauskaitė, Nijolė Bražėnaitė, Kazys Ambrozaitis, Petras Kisielius ir V. Šaulys.

Dr. Žekonis yra vienas iš pirmųjų Lietuvos gydytojų atvykęs į Čikagą "observer-ship" į *Cook County* ligoninę. Po intensyvių studijų, išlaikė FMG privalomus egzaminus medicinos praktikos teisėms gauti.

* **Dr. Lina Banevičiūtė**, Kauno Medicinos Akademijos 5-to kurso medicinos studentė, š. m. liepos mėnesį dirbo *Northwestern* universiteto ligoninėse gastroenterologijos skyriuje, Čikagoje. Klinikose ją globojo prof. Arvydas Vanagūnas, MD.

* **Gediminas Kazlauskas, PhD**, biochemikas, atvykęs iš Lietuvos, dirba *Chicago Illinois* universitete molekulinės biologijos tyrimų laboratorijose.

* *Northwestern* universiteto medicinos mokykla Čikagoje yra gerai žinoma, kaip įtakinga akademinė institucija Amerikoje. Jos ligoninėse ir klinikose akademinį darbą dirba bei rezidentūras atlieka keliolika lietuvių gydytojų; prof. A. Vanagūnas, MD - gastroenterologas; prof. Daina Variakojis, MD - hematologė; Žibutė Zapareckas, MD - pedijatrijos oftalmologė; rezidentai: Erika Kriaučiūnas, MD - radiologija; Vitas Saulis, MD, Jonas Valadka, MD, Paulius Slavėnas ir Vincent Young MD - anesteziologija, Linas Klygis, MD - internistas (med. staff) ir Vida Mikaliūnaitė, RN.

* **Gabrielius Misevičius, MD**, žinomas psichiatras, dirbantis ir gyvenantis Kankakee, IL, susitiko su Čikagoje beviešiniu prel. **Kazimieru Vasiliausku**, Vilniaus arkikatedros klebonu jo viešnagės metu. Jiedu abu būdami jauni lankė Biržų gimnaziją ir, po tiek daug metų abiem vėl susitikus, netrūko išpūdžių.

***D-rai Ona Daugirdienė ir Edmundas Ringus** spalio 28-29 dienomis su paskaitomis dalyvavo, vykusiuose Lietuvos centre, Lemonte, "Moters savaitgalio" rengimuose. Minėti daktarai dažnai rašo straipsnius į lietuvišką spaudą.

Dr. Antanas ir p. Alė Razmai

* **Dr. Antano Razmos ir Alės Steponavičienės** jungtuvės įvyko š. m. rugsėjo 16 d., Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, Lemonte. Santuokos apeigose dalyvavo dr. Antano vaikai: Aleksytė ir Andriukas Razmiukai, Alės ir Antano vaikai: Ramona Steponavičiūtė, dr. Edis ir dr. Antanas G. Razmai su žmonomis. Santuoką palaimino ir šv. Mišias aukojo kun. Viktoras Rimšelis, MIC. Mišių metu giedojo solistai Dalia Kučėnienė, A. Brazis ir V. Momkus, palydint muz. R. Sokui. Aukas prie altoriaus atnešė Alės mama Kazimiera Antanaitienė ir brolis Faustas

Antanaitis. Gausi abiejų draugais ir giminėmis jungtvių puota vyko Pasaulio Lietuvių Centro sumaniai gražiai išpuoštoje salėje. Puotą sklandžiai pravedė Stasys Baras.

* Š. m. lapkričio 15 d. **dr. Ferdinandas V. Kaunas (Kaunackis)**, tolimas Simono Daukanto giminaitis (S. Daukanto sesuo ištekėjo už Leono Kaunackio, Ferdinando senelio) parūpino Šiauliuose pagamintą vaizdažuostę "Simonas Daukantas" ir papasakojo apie tą "milžiną istoriką" ir "vargų pelę". Dr. Ferdinandas Kaunackis, (1861-1935), d-ro F. V. Kauno tėvas, prie Mažeikių savo Kivylių dvare išsaugojo visą S. Daukanto, 345 knygų, biblioteką ir 1911 metais perdavė Vilniaus universiteto daktarui Jonui Basanavičiui.

* "1544 m. buvo įsteigtas Karaliaučiaus universitetas su lietuvininkų pagalba ir dėl lietuvininkų" – rašo **Anselmas T. Gailius, MD** iš Hamilton, Ont. (Kanada). Jis studijavo ir baigė medicinos mokslus 1944 m. spalio mėnesio 6 d. Karaliaučiuje ir buvo bene paskutinis lietuvininkas, kuriam pavyko užbaigti mokslus šiame garsiaame universitete. Praeitais metais Kaliningrado universitetas sukviėtė buvusius profesorius ir studentus 450 metų minėjimui. Dr. Gailius mums rašo, kad jeigu ir jo sveikata būtų leidusi, visvien nebūtų važiavęs, kol tenai sėdi rusai – tai pasaulio ir ypatingai Tėvynės Lietuvos engėjai. Ir idomu, kad vokiečiai priėmė šitą kvietimą į Kaliningradą, matomai, apsiprato su Rytprūsių netekimu visiems amžiams.

* **Petras Babeckas, MD** š. m. birželio mėnesį baigęs medicinos studijas Kanados Western universitete, London, Ont. šiuo metu atlieka stažuotę Strathroy, Ont. ligoninėje.

* **Jonas Valaitis, MD** 1995 m. vasarą lankėsi Lietuvoje, dalyvavo VDU, medicinos fakulteto XXI laidos absolventų penkiasdešimt metų minėjime. Pasikalbėjime su "Lietuvos Ryto" korespondente, pasakojo apie savo medicinos studijas Vokietijoje ir JAV, patologijos specialybę ir profesinį darbą Luteronų ligoninėje, Čikagos priemiestyje. Jis nepamiršta ir Lietuvos patologų: keletą kartų skaitė jiems paskaitas, yra parūpinęs laboratorinių instrumentų bei literatūros keletai

ligoninių, padeda atvykusiems iš Lietuvos jauniems gydytojams susipažinti su patologijos pažanga JAV. Patologijos rezidente dirbo Lietuvos gydytoja Danguolė Šileikienė, keliems mėnesiams buvo atvykęs nefropatologas Arvydas Laurinavičius.

VDU med. fakulteto XXI laidos suvažiavime kalba dr. J. Oleka, buv. kurso seniūnas, neatpažinta, prof. J. Meškauskas, J. Valaitis ir KMA rekt. prof. Vilius Grabauskas.

* IX-tas Mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyko š. m. lapkričio 22-25 d. Vilniuje, kurio rengimu rūpinosi Lietuvos Mokslininkų Sąjunga ir sudaryta taryba iš akademikų ir populiarių asmenų. Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungą atstovavo d-rai K. Ambrozaitis ir A. Vanagūnas. Išeivijoje buvo virtusi tradicija MKS ruošti kas keturi metai. Lietuvai atgavus nepriklausomybę simpoziumai ruošiami kas du metai — Lietuvoje arba JAV. VIII-tasis 1993 m. buvo surengtas Čikagoje, dalyvaujant Lietuvos mokslininkams. Šiais metais vyko Lietuvoje, dalyvaujant ir išeivijos mokslininkams.

* ILG draugijos atgimimas?

Po beveik keturių metų vyresniųjų kolegų leisgyvio bendravimo, grupė jaunesniųjų gydytojų 1995 m. lapkričio 10 d. subūrė arti 30 kolegų ir jų šeimos narių į Chicagos vakarinio priemiesčio Hillside La Perla restoraną, atkūrimui Illinois Lietuvių Gydytojų draugijos (ILGD), Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos padalinio, profesiniam, visuomeniniam ir šeimyniniam pabendravimui.

Susirinkimą atidarė ALG sąjungos valdybos pirmininkas dr. Arvydas Vanagūnas. Jam talkino dr. Edis Razma su žmona Kristina ir Renata Variakojytė. Dalyviai buvo supažindinti su įvairiaspalve medicinos pagalba Lietuvai.

Išsamų pranešimą padarė ilgėliau Lietuvoje viešėjusi jauna neurochirurgė dr. Gail Rousseau, dirbanti Chicago Institute of Neurosurgery and Neuroresearch (CINN). Tas institutas iškilo kaip svarbi institucija ligonių diagnostikai, gydymui ir rehabilitacijai, sergantiems smegenų navikais, aneurizmomis bei kraujo indų malformacijomis ir kitom, kaip nugaros ir sprando stuburo negaliojoms.

Sveikintinas jaunesnės kartos ryžtas prikelti draugiją iš letargo.

Yra žmonių, nėra žmogaus ... FerVyKa

* Juozas Kriaučiūnas, MD ir Alfonsas Stankaitis, DVM su kitais ALKA direktoriato nariais išrinkti valdybon dar vieniems metams. Dr. Kriaučiūnas yra valdybos, kuri susideda iš 7 asmenų, pirmininkas. Tos valdybos vienas iš svarbiausių uždavinių yra kaip užlaikyti ir išlaikyti Amerikos Lietuvių Kultūros Archyvą (ALKA). Valdybą baimina mažėjančios archyvo išlaikymui pajamos, kurios didele dalimi susidaro iš aukų.

Medicinos" redaktorius ALGS valdybos posėdyje (1994 m.) pagerbtas specialiu žymeniu. Iš k. d-rai K. Jablonskis, K. Ambrozaitis, A. Vanagūnas (pirm.), V. Šaulys, Daina Variakojytė ir G. Balukas. Apeigos įvyko Lietuvių Tyrimo ir Studijų Centre.

* **Algimantas Čepulis, MD.,** gyv. Cleveland, OH. 1995 m. lapkričio mėnesio pradžioje dalyvavo su *Chicago Shriners Childrens* ligoninės ortopedijos gydytojų grupe išvykoje į Vilniaus (Santariškėse) vaikų ligoninę. Grupės vadovas buvo dr. John Lubicky: tai jau ketvirta jo suorganizuota tokia išvyka į Lietuvą. Be dr. Čepulio (koordinatoriaus pareigose) grupę sudarė: d-rai Paul Fuchs, J. Lubicky - (šreinerių ligoninės vyr. chirurgas), Guido Morra, Adomena Padroza, Christina Prekazes ir Jack Sproul. Per savaitę jie padarė 15 rimtų operacijų, 140 konsultacijų ir atrinko 5 vaikus, kurie bus atvežti į Čikagą sudėtingesnei chirurgijai.

* **Janina Stankus,** kilimu panevėžietė, testamentu paskyrė Panevėžio Respublikinei ligoninei 150,000 dol. išigijimui operacinės, chirurginių, ginekologinių ir pediatriinių medicinos technikos priemonių. Š. m. spalio mėnesį jau buvo nupirkti ir nugabenti trys endoskopijos ir trys anestezijai aparatai už 120,000 dol.

* **Dr. F. Kaunas** su žmona atostogose Bahamų salose.

* **Dr. Edmundas Drukteinis,** dabar gyvenantis So. Pasedena, FL., būdamas medicinos studentas VDU, Kaune, 1941 m. pavasarį buvo apkaltintas ir kalintas Kauno kalėjime. Vokiečiams užimant Lietuvą, to kalėjimo skyriaus kalinius bolševikai varė į Rytus ir prie Červenės sunaikino. Dr. Drukteinis ir keli jo kameros draugai liko gyvi, nes skubėdami bolševikai neįstengė išlaužti kameros durų.

Apie kalėjimą, kalinių kankinimus ir mirtininkų žygi yra parašyta bent porą knygų: Petruičio "Kaip jie mus sušaudė" ir Tolio "Mirties kolona". To laiko pergyvenimams prisiminti, dr. Drukteinis ieškojo ir rado knygų ALKos Archyve, Putname. Tas knygas beskaitydamas, jis vėl pergyveno beviltės kalinimo dienas, draugų žudynes ir džiaugėsi atkovota Lietuvos laisve, bet liūdi dėl "atsivertusių" komunistų Lietuvos valdžios darbų. Tos knygos vertos perskaityti visiems, kurie dar vis galvoja apie "gerus komunistinius" laikus...
J. K.

Talpintuvas su dr. K. Pemkaus archyvo ir knygomis beveik pilnas, paruoštas kelionei į Lietuvą... Krovimo talkos dalyviai; pirmoj eilėje, iš k.: svečias iš Lietuvos J. Kuprys, archyvo savininkas dr. K. Pemkus, A. Underienė ir dr. P. Rasutis; antroj eilėje ir viršuje, iš k.: V. Šaulys, ?, ?, A. Valavičius ir ? Foto dr. A. Razma

1996 METŲ

L A M A

ŽIEMOS SEMINARAS

įvyks

VASARIO 17 - 24 D.D.

WHISTLER prie
Vancouver, B. C., Kanadoje

Tolesnei informacijai kreipkitės pas:

GAILĘ OŠLAPAITĘ
„GANDRAS“ kelionių biuras

914 20th St., Suite F
Santa Monica, CA 90403

Telefonais:
(800) 96-LABAS toll free
ir (310) 828-2952

MEDICINA
6849 Highland
Palos Heights, IL 60463

Address correction requested